

**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

**Národní
plán
obnovy**

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

**Institut vzdělávání
a poradenství**

Kurz celoživotního vzdělávání

Instruktor praktického vyučování

ZÁKLADY PEDAGOGICKÉ LEGISLATIVY

Studijní text

Autorka: Ing. Kateřina Tomšíková, Ph.D.

OBSAH

1 AKTUÁLNÍ OTÁZKY VZDĚLÁVÁNÍ	1
1.2 ROLE ŠKOLY	1
1.3 VÝDAJE NA VZDĚLÁVÁNÍ	1
1.4 DOSAŽENÉ VZDĚLÁNÍ	3
1.5 NEZAMĚSTNANOST ABSOLVENTŮ	4
1.6 CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ (CŽV)	8
2 ZÁKLADY PEDAGOGICKÉ LEGISLATIVY	9
2.1 MEZINÁRODNÍ STRATEGICKÉ DOKUMENTY	9
2.1.1 Strategie Evropa 2020	9
2.1.2 Odborné vzdělávání v EU	9
2.1.3 Strategie celoživotního učení	10
2.1.4 ISCED (International Standard Classification of Education)	10
2.2 STRATEGICKÉ DOKUMENTY V ČESKÉ REPUBLICE	11
2.2.1 Strategie vzdělávací politiky	11
2.2.2 Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR	12
2.2.3 Strategie celoživotního učení	13
2.2.4 Strategie regionálního rozvoje	13
2.3 LEGISLATIVNÍ PŘEDPISY V ČESKÉ REPUBLICE	14
2.3.1 Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)	15
2.3.2 Zákon 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů	33
POUŽITÉ ZDROJE	43

1 AKTUÁLNÍ OTÁZKY VZDĚLÁVÁNÍ

1.2 Role školy

Škole jako vzdělávací instituci patří její prioritní role poskytovat a předávat poznání. Již dlouhodobě však dochází k tomu, že škola přestává být výhradním místem získávání vzdělaností, neboť společnost sdílí vzdělávání i díky specifickým novým vzdělávacím institucím, médiím a internetu, na kterém se nachází specializované portály, jsou publikovány odborné články i názory laiků. Vzdělání je však pro soudobou společnost, která je nazývána „společností vědění“, či „společností vzdělání“ tím užitečnější, čím více se ho podaří ve společnosti uplatnit. Nepřehlédnutelnou a zcela zásadní je výchovná a společenská role školy. V současném světě je obtížné získat bezprostřední sociální zkušenost z jiné společenské vrstvy. Pro sociokulturní zakotvení lidí ve společnosti je tedy škola jedinečná. Česká republika (dále ČR) nevyniká surovinovým bohatstvím ani zdroji energie, vzdělání je pro nás prakticky jediný způsob, který může zajistit úspěch společnosti.

1.3 Výdaje na vzdělávání

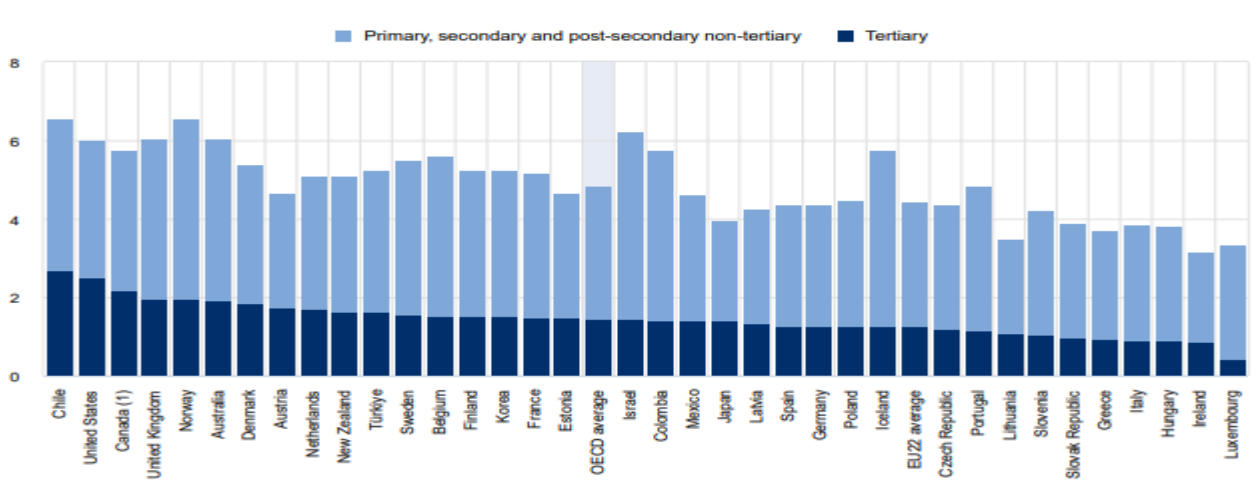
To, jakou prioritou je pro jednotlivé státy vzdělávání, můžeme usoudit mimo jiné z velikosti výdajů na vzdělávání jako % z HDP. Dle každoročního šetření OECD, jehož výsledky jsou prezentovány v publikaci Education at a Glance a které prostřednictvím vybraných indikátorů porovnává vzdělávací systémy zemí OECD, Česká republika vynaložila v roce 2019 na vzdělávání méně, než je průměr zemí OECD i EU.

Tabulka 1: Výdaje vynaložené na vzdělání jako % z HDP (2019)

Stupeň vzdělání	OECD	EU	ČR
Primární, sekundární a postsekundární	3,4	3,2	3,1
Terciární	1,5	1,2	1,2
Celkem	4,9	4,4	4,3

Zdroj: OECD, 2022

Graf 1: Výdaje vynaložené na vzdělání jako % z HDP (2019)

Zdroj: OECD, 2022

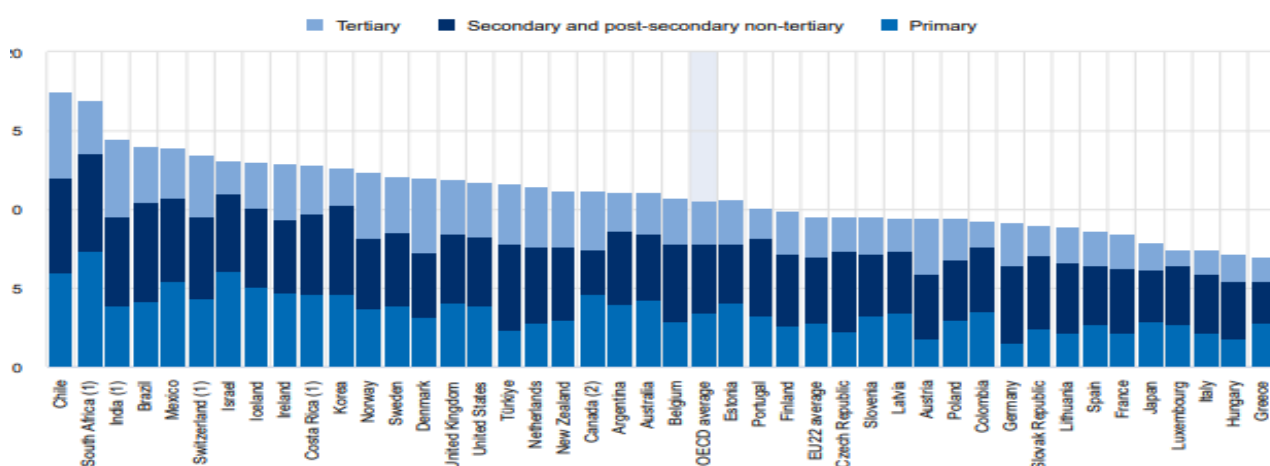
Co se týče celkových veřejných výdajů na vzdělávání, v zemích OECD tvoří průměrně 9,8 % z veřejných výdajů, v EU 8,8 %. Česká republika je s celkovými 8,7 % opět pod průměrem zemí OECD i EU. Pouze u veřejných výdajů na primární, sekundární a postsekundární vzdělávání mírně převyšuje průměr EU.

Tabulka 1: Veřejné výdaje na vzdělávání jako % z celkových veřejných výdajů (2019)

Stupeň vzdělání	OECD	EU	ČR
Primární, sekundární a postsekundární	7,7	7,0	7,2
Terciární	2,1	1,8	1,5
Celkem	9,8	8,8	8,7

Zdroj: OECD, 2022

Graf 2: Veřejné výdaje na vzdělávání jako % celkových výdajů (2019)

Zdroj: OECD, 2022

Specifickou a diskutovanou oblastí ve školství je odměňování. Platy či mzdy učitelů jsou v ČR dlouhodobě na nízké úrovni, což přispívá k nízké atraktivitě této profese. ČR patří v rámci OECD mezi země s nejnižším ohodnocením učitelů.

Tabulka 3: Roční plat učitele s 15 lety praxe 2021 (v USD)

Stupeň vzdělání	OECD	EU	ČR
Preprimární	45 253	43 746	25 535
Primární	49 245	49 022	28 453
Nižší sekundární	51 246	51 507	28 534
Vyšší sekundární	53 268	53 273	28 534

Zdroj: OECD, 2022

I ve srovnání platů učitelů s platy s ostatních vysokoškolsky vzdělaných pracovníků je ČR pod průměrem OECD. V OECD dosahuje plat učitelů 86 %, v EU 85 % platu ostatních vysokoškolsky vzdělaných pracovníků, v ČR je to více jak o 10 % méně, než jsou tyto průměry.

Tabulka 4: Srovnání platu učitele s ostatními vysokoškolsky vzdělanými pracovníky 2021 (v %)

Stupeň vzdělání	OECD	EU	ČR
Primární	86	85	74
Nižší sekundární	90	89	74
Vyšší sekundární	96	95	77

Zdroj: OECD, 2022

1.4 Dosažené vzdělání

Z praktického hlediska se za vzdělanostní společnosti obvykle považují země s vysokým počtem vysokoškolských studentů. V tomto ohledu ČR zaostává za ostatními evropskými zeměmi. Budeme-li však jako ukazatel brát celou vzdělanostní strukturu, ČR se posune do lepší pozice, protože má jen velmi nízký počet lidí se základním vzděláním a jeden z nejvyšších podílů studentů středních škol ve srovnání s jinými evropskými zeměmi.

Tabulka 5: Dosažené vzdělání ve věku 25–34 let v zemích EU (v %)

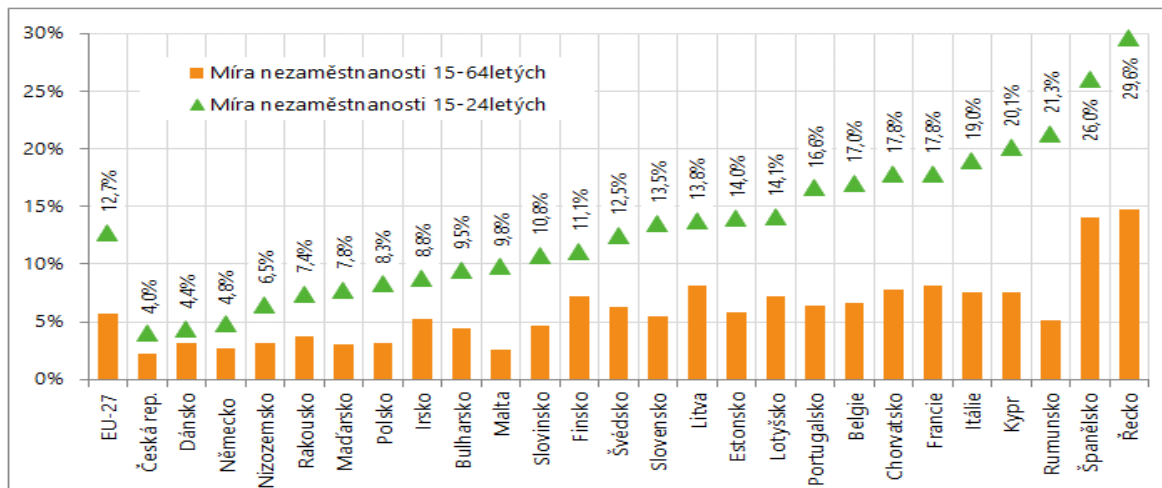
Země	Nižší než sekundární vzdělání	Vyšší sekundární nebo postsekundární neterciární všeobecné	Vyšší sekundární nebo postsekundární neterciární odborné	Terciární vzdělání
Slovensko	5	10	41	44
Polsko	6	14	37	43
Litva	7	20	18	55
Česká republika	7	36	24	33
Finsko	9	11	39	42
Slovensko	9	4	47	39
Irsko	9	21		70
Rakousko	11	8	39	42
Lotyšsko	11	25	20	44
Estonsko	11	19	27	43
Francie	13	9	31	48
Nizozemí	12	8	31	49
Řecko	13	24	21	42
Maďarsko	13	17	39	31
Německo	13	8	46	33
EU 23 průměr	13	14	29	44
Lucembursko	13	15	16	55
Belgie	15	11	27	47
OECD průměr	15	16	24	45
Švédsko	16	14	21	48
Dánsko	18	10	25	47
Itálie	24	13	35	28
Portugalsko	25	19	19	37
Španělsko	30	12	11	47

Zdroj: OECD, 2022

1.5 Nezaměstnanost absolventů

Celková nezaměstnanost v ČR se dlouhodobě pohybuje na nejnižší úrovni v EU (2,5 % v březnu 2023). Rizikovou skupinou z hlediska ohrožení nezaměstnaností jsou však vždy tzv. „čerství“ absolventi středních škol, protože mají minimální pracovní zkušenosti, nedostatečnou praxi a chybí jim pracovní návyky.

Graf 3: Nezaměstnanost mladých v ČR a EU 2022 (2. Q 2022) (v %)

Zdroj: Infoabsolvent, 2023

Z grafu je zřejmé, že v 2. čtvrtletí 2022 nejnižší hodnota míry nezaměstnanosti byla v České republice, u mladých 4,0 %, u celkové populace 2,2 %. Druhou nejnižší hodnotu u mladých vykazovalo Dánsko = 4,4 %, u celé populace 3,2 %. Nízké hodnoty míry nezaměstnanosti mladých i celkové vykazuje ještě Německo = 4,8 %, u celé populace 2,7 %.

Nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti mladých vykazují Řecko (29,6 %), Španělsko (26,0 %), Rumunsko (21,3 %), Kypr (20,1 %) a Itálie (19,0 %). Zatímco Řecko a Španělsko vykazují nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti i u celé populace, v ostatních uvedených zemích je velmi vysoký poměr mezi mírami nezaměstnanosti mladých a celé populace, např. v Rumunsku.

Tabulka 6: Nezaměstnanost absolventů podle dosaženého vzdělání (duben 2022)

Kategorie vzdělání	Počet absolventů (2021)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2022)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2022)	Srovnání s dubnem 2021
Střední odborné s výučním listem - H	19 881	1 235	6,2%	-2,8 p.b.
Střední odborné vzdělání - E	2 304	326	14,1%	-2,4 p.b.
Střední odborné s MZ a odbor. výcvikem - LO	4 539	237	5,2%	-2,4 p.b.
Nástavbové vzdělání - L5	2 310	146	6,3%	-4,1 p.b.
Střední odborné s MZ - M	33 811	1 480	4,4%	-1,9 p.b.
Gymnaziální vzdělání - K	21 283	336	1,6%	-0,4 p.b.
Vyšší odborné vzdělání - N	2 272	41	1,8%	-1,6 p.b.

Zdroj: Infoabsolvent, 2023

Míra nezaměstnanosti je tradičně nejvyšší u absolventů středního vzdělání s výučním listem kategorie E (14,1 %), jejich uplatnění na trhu práce je nejobtížnější pro nedostačující úroveň vzdělanosti a připravenosti k výkonu náročnějších prací a někdy ani sami absolventi nejeví o pracovní uplatnění velký zájem.

Odchod absolventů pracovat mimo obor

Závažným problémem odborného školství v ČR je vysoký podíl absolventů odborných škol, kteří po ukončení studia odcházejí pracovat mimo svůj obor. V rámci šetření realizovaného v roce 2022 byli dotazováni žáci posledních ročníků středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Tabulka 7: Zájem o práci v oboru u žáků posledních ročníků učebních oborů (v %) 2022

Vybrané skupiny oborů	Zájem o práci v oboru	Znovu by zvolili stejný obor
Obchod	nízký	29
Gastronomie, hotelnictví a turismus		41
Potravinářství		45
Zemědělství, lesnictví	střední	50
Elektrotechnika, komunikace		57
Stavebnictví, geodézie, kartografie	vysoký	62
Strojírenství, strojírenská výroba		64
Osobní a provozní služby		69
Celkem žáci posledních ročníků sk. H		53

Zdroj: Infoabsolvent, 2023

Tabulka 8: Důvody nespokojenosti se zvoleným oborem (v %) 2022

Nejčastější důvody nespokojenosti se zvoleným oborem	% respondentů	Skupiny oborů, kde se důvod vyskytnul nejčastěji
Obor původně nechtěl studovat	15	Obchod (27) Zemědělství, lesnictví (21)
Ztráta zájmu o obor	21	Gastronomie, hotelnictví, turismus (30) Obchod (27)
Nízká úroveň přípravy v oboru	16	Zemědělství a lesnictví (29) Obchod (27)
Obor byl příliš náročný	7	Obchod (13) Potravinářství (13)
Chtěl by více praktickou výuku	18	Gastronomie, hotelnictví a turismus (23) Potravinářství (21) Zemědělství a lesnictví (18)
V oboru se obtížně hledá zaměstnání	15	Obchod (37) Osobní a provozní služby (23) Zemědělství a lesnictví (18)
Nízký plat v oboru	20	Obchod (37) Osobní a provozní služby (23) Zemědělství a lesnictví (18)

Zdroj: Infoabsolvent, 2023

Tabulka 9: Zájem o práci v oboru u žáků posledních ročníků oborů s maturitní zkouškou (v %) 2022

Vybrané skupiny oborů	Zájem o práci v oboru	Znovu by zvolili stejný obor
Publicistika, knihovnictví	nízký	50
Gastronomie, hotelnictví a tur.		53
Zdravotnictví		53
Doprava a spoje		53
Informatické obory	střední	57
Ekologie, životní prostředí		59
Elektrotechnika, komunikace		59
Obecně odborná příprava		60
Ekonomika a administrativa		61
Právo, právní a veřejnosprávní činnost		62
Stavebnictví		62
Pedagogika, učitelství a soc. péče	vysoký	69
Strojírenství a strojírenská výroba		70
Zemědělství a lesnictví		74
Umění a užité umění		79
Celkem žáci posledních ročníků maturitních oborů		61

Zdroj: Infoabsolvent, 2023

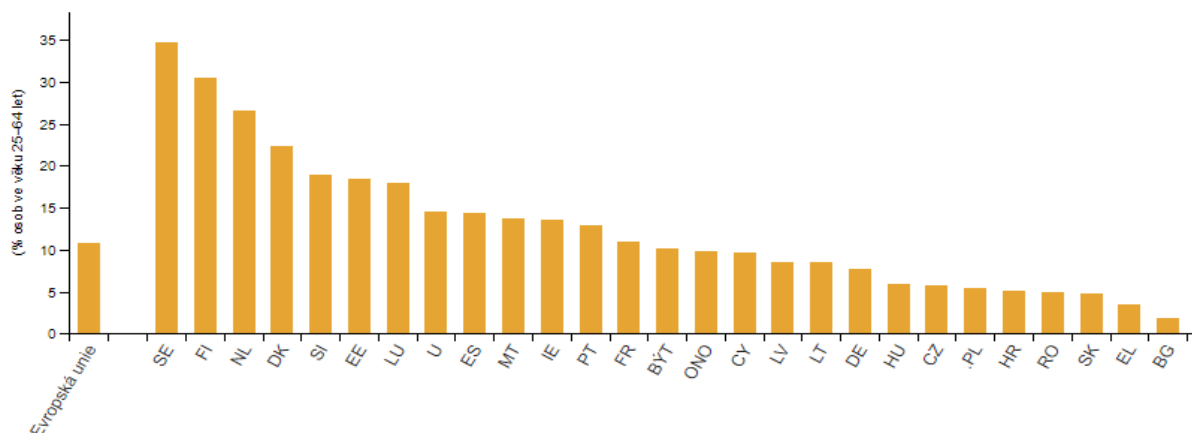
Tabulka 10: Důvody nespokojenosti se zvoleným oborem (v %) 2022

Nejčastější důvody nespokojenosti se zvoleným oborem	% respondentů	Skupiny oborů, kde se důvod vyskytnul nejčastěji
Obor původně nechtěl studovat	9	Doprava a spoje (15) Ekonomika a administrativa (15) Publicistika, knihovnictví (22)
Ztráta zájmu o obor	22	Doprava a spoje (15) Gastronomie, hotelnictví, turismus (32) Informatické obory (28) Publicistika, knihovnictví (32)
Nízká úroveň přípravy v oboru	16	Informatické obory (21) Ekologie a životní prostředí (27) Elektrotechnika, telekomunikace (19) Doprava a spoje (26) Gastronomie, hotelnictví, turismus (19) Publicistika, knihovnictví (26)
Obor byl příliš náročný	11	Informatické obory (18) Elektrotechnika, telekomunikace (17) Stavebnictví (20) Zdravotnictví (14)
Raději by studoval gymnázium	8	Ekologie a životní prostředí (12) Publicistika, knihovnictví (15) Obecně odborná příprava (12)
Chtěl by více praktickou výuku	23	Informatické obory (27) Ekologie a životní prostředí (27) Právo, právní a veřejnosprávní činnost (26) Elektrotechnika (28) Doprava a spoje (28) Publicistika, knihovnictví (33)
V oboru se obtížně hledá zaměstnání	12	Publicistika, knihovnictví (48) Ekologie a životní prostředí (23)
Obor není perspektivní	9	Publicistika, knihovnictví (30) Gastronomie, hotelnictví a turismus (16)
Nízký plat v oboru	20	Zdravotnictví (33) Gastronomie, hotelnictví a turismus (21) Publicistika, knihovnictví (44) Pedagogika, učitelství a sociální péče (22)

Zdroj: Infoabsolvent, 2023

1.6 Celoživotní vzdělávání (CŽV)

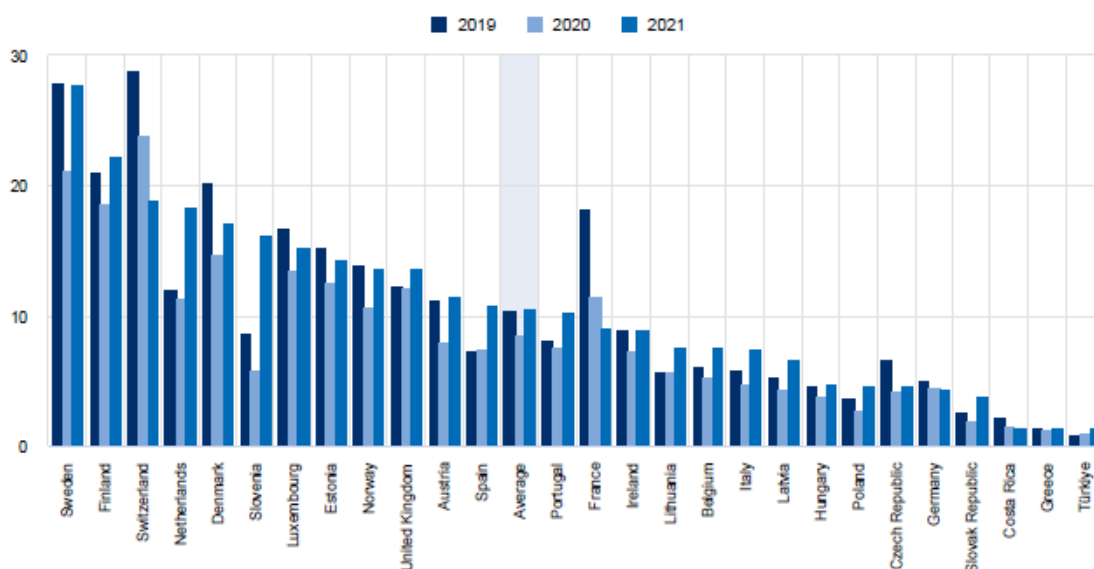
Graf 4: Účast na vzdělání a odborné přípravě osob ve věku 25-64 let v roce 2021

Zdroj: Eurostat, 2023

Ve srovnání s ostatními státy EU v oblasti CŽV skončila ČR na 21. místě z 27 členských států s 5,8 % v roce 2021. Nejlepších výsledků dosahují severské státy – Švédsko (34,7 %), Finsko (30,5 %), Nizozemí (26,6) a Dánsko (22,4 %). Naopak nejméně obyvatel vyhledává během života vzdělávací aktivity v Bulharsku (1,8 %), Řecku (3,5 %), Slovensku (4,8 %) a Rumunsku (4,9 %).

Graf 5: Vývoj vzdělávání dospělých

Zdroj: OECD 2022

Z grafu je zřejmé, že v době opatření proti nákaze Covid 19 došlo k poklesu vzdělávání dospělých, a to nejen v ČR, v roce 2021 začíná oživení.

2 ZÁKLADY PEDAGOGICKÉ LEGISLATIVY

Vzdělávací politika Evropské unie

Česká republika je od roku 2004 členem Evropské unie (EU).

Podle dřívějšího rozdělení na společné a komunitární politiky oblast vzdělávání v rámci EU nepatří do tzv. společných politik, zrovna tak jako širší sociální politika. EU má v této oblasti pouze doplňující pravomoci. To v praxi znamená, že vzdělávací politiky jsou plně v kompetenci jednotlivých států a úloha EU spočívá pouze v podpoře členských států a koordinaci specifických aktivit.

2.1 Mezinárodní strategické dokumenty

2.1.1 Strategie Evropa 2020

V roce 2010 přijala Evropská rada novou **Strategii Evropa 2020**. Mezi hlavní cíle Strategie, ve kterých se objevuje problematika vzdělávání, patří:

- **Zvýšit zaměstnanost** u osob ve věku 20 až 64 let ze současných 69 % **na nejméně 75 %**.
- Dosáhnout cíle **investovat do výzkumu a vývoje 3 % HDP**, zejména zlepšováním podmínek pro investice soukromého sektoru do výzkumu a vývoje, a vytvořit nový ukazatel pro sledování inovací.
- Snížit podíl **dětí, které předčasně ukončují školní docházku** ze současných 15 % na **10 %** a zvýšit **podíl obyvatel** ve věku od 30 do 34 let, kteří mají ukončené **terciární vzdělání z 31 % na 40 %**.
- **Snížit o 25 % počet Evropanů, kteří žijí pod vnitrostátní hranicí chudoby** (vyvede z chudoby 20 mil. lidí).

Výše uvedené cíle Strategie rozpracovává do **3 tzv. klíčových priorit**, v nichž se zaměřuje na problematiku:

1. životního prostředí,
2. inovací,
3. vzdělávání.

Dosažení těchto priorit předpokládá s využitím podrobněji rozpracovaných iniciativ, kterými jsou:

1. Inteligentní růst (tato iniciativa klade důraz na zlepšení financování výzkumu, zlepšení výsledků vzdělávacích systémů a rozvoj vysokorychlostního internetu).
2. Udržitelný růst (zdůrazňuje se v ní efektivnější využívání obnovitelných zdrojů a zlepšení podnikatelského prostředí).
3. Růst podporující začlenění (její ambicí je především zlepšit mobilitu pracovních sil a rozvoj dovedností v průběhu života).

2.1.2 Odborné vzdělávání v EU

Již na základě Lisabonské strategie vzniklo na úrovni EU za tímto účelem fórum umožňující členským státům výměnu osvědčených postupů, metod a zkušeností v oblasti vzdělávání s názvem „Vzdělávání a odborná příprava“ známé též pod označením ET 2010 odkazující na horizont Lisabonské strategie roku 2010.

Evropská spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy je realizována na základě tzv. Kodaňského procesu. Ze setkání ministrů zemí EU, kandidátských zemí, Islandu, Norska a Lichtenštejnska v Rize v roce 2015 vzešly následující cíle:

- podporovat **učení se práci** ve všech jeho formách,

- dále rozvíjet mechanismy zajišťování **kvality v odborném vzdělávání** a přípravě v souladu s evropským doporučením pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy,
- **zlepšit přístup k odbornému vzdělávání** a přípravě a kvalifikacím pro všechny prostřednictvím flexibilnějších a dostupnějších systémů,
- dále **posilovat klíčové kompetence** v kurikulech počátečního odborného vzdělávání a přípravy a poskytovat efektivnější příležitosti pro získání nebo rozvoj těchto dovedností prostřednictvím počátečního i dalšího odborného vzdělávání a přípravy,
- zavést **systematické přístupy k počátečnímu a dalšímu profesnímu rozvoji učitelů, školitelů, instruktorů v oblasti odborného vzdělávání** a přípravy ve školách i při učení se prací.

2.1.3 Strategie celoživotního učení

Nedílnou částí vzdělávání a zaměstnanosti je celoživotní učení. Z tohoto důvodu byly vytvořeny dokumenty úrovně EU podporující celoživotní učení. Na základě jednání v Lisabonu bylo Evropskou komisí v říjnu 2000 vydáno **Memorandum o celoživotním učení**. Uvedeno bylo šest okruhů:

1. nové základní dovednosti pro všechny,
2. více investic do lidských zdrojů,
3. inovovat vyučování a učení,
4. oceňovat učení,
5. přehodnotit poradenství,
6. přiblížit učení domovu.

2.1.4 ISCED (International Standard Classification of Education)

ISCED je Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání, která byla vypracována a vydána UNESCO. Klasifikace vzdělávání je mezinárodně platný standard pro pojmenování stupňů školního vzdělávání tak, aby mohly být shodným způsobem srovnány mezi jednotlivými státy. První verze standardu ISCED byla vypracována v roce 1976. V současné době má klasifikace ISCED celkem 7 úrovní (ISCED 0 až ISCED 6), které mohou mít dále vnitřní členění A až C. Aktuální verze je **ISCED 2011**.

ISCED 0 preprimární vzdělávání (předškolní)

ISCED 1 primární vzdělávání (školní docházka, v ČR 1. stupeň)

ISCED 2 nižší sekundární vzdělávání (školní docházka, v ČR 2. stupeň)

2A – stupeň, ze kterého je možné přejít na vyšší vzdělávání

2B – přípravný stupeň pro pracovní trh

2C – stupeň směřující na pracovní trh

ISCED 3 vyšší sekundární vzdělávání (v ČR střední škola)

3A – stupeň, ze kterého je možné přejít na vyšší vzdělávání

3B – přípravný stupeň pro pracovní trh

3C – stupeň směřující na pracovní trh

ISCED 4 postsekundární vzdělávání nižší než terciární (nástavby, rekvalifikace)

4A – stupeň, ze kterého je možné přejít na vyšší vzdělávání

4B – prakticky zaměřené studium

ISCED 5 první stupeň terciárního vzdělávání (Bc, Mgr. studium i VOŠ)

5A – stupeň, ze kterého je možné přejít na vyšší vzdělávání

5B – prakticky zaměřené studium

ISCED 6 druhý stupeň terciárního vzdělávání (doktorské studium)

2.2 Strategické dokumenty v České republice

2.2.1 Strategie vzdělávací politiky

Rok 2020 byl posledním rokem platnosti Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020. Ta vycházela z hlavní hospodářské reformní agendy Evropské unie (dále EU) Strategie Evropa 2020, která nahradila Lisabonskou strategii s časovým horizontem 2010.

Na Strategii vzdělávací politiky do roku 2020 navázala **Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+** a jejím hlavním cílem je připravit kvalitní vzdělávací systém, který zajistí plynulý přechod do dalšího desetiletí, ale také dokáže reagovat na nové výzvy a aktuální problémy, které se odehrávají v celé společnosti.

Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ má **2 hlavní strategické cíle**, které se zaměřují na proměnu obsahu vzdělávání a na snižování nerovností ve vzdělávání. Tyto cíle jsou rozvedené ve **4 strategických liniích**, jež sledují proměnu samotného vzdělávání, řešení nerovností, podporu pedagogů, zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráce a zajištění stabilního financování.

1. **První strategický cíl** je vymezen jako zaměření vzdělávání na získání kompetencí a je konkretizován do těchto oblastí:
 - zvýšit **úroveň klíčových kompetencí** a gramotností žáků, studentů a občanů;
 - dosáhnout vysoké míry shody o důležitosti kompetenčního přístupu, včetně vzájemné shody ve významu jednotlivých kompetencí a gramotností;
 - zvolit a udržovat vhodný kompetenční rámec, zpřesnit očekávané výstupy v uzlových bodech a provázat kompetenční rámec s očekávanými výstupy;
 - sladit požadavky na obsah vzdělávání se způsobem jeho ověřování a výrazně zlepšit schopnost vyhodnocovat dosažené kompetence a gramotnosti;
 - proměnit **způsob a strukturu vzdělávací nabídky tak, aby došlo k maximálnímu rozvoji kompetencí a gramotností**.
2. **Druhý strategický cíl** je formulován jako **snížení nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání** a umožnění **maximálního rozvoje potenciálu žáků** a studentů. Specifické cíle v jeho rámci tvoří:
 - **snížit počet žáků, kteří opouštějí vzdělávání předčasně**, a vytvořit podmínky pro dosažení kvalifikace u osob, které jej předčasně opustily;
 - snížit **počet žáků, kteří dosahují velmi nízkých úrovní gramotností**;
 - **posílit kvalitu vzdělávání v zaostávajících regionech** a školách, a tím snížit mezikrajové i vnitroregionální diference kvality vzdělávací soustavy;
 - zvýšit **šance na úspěch ve vzdělávání** bez ohledu na socioekonomické a rodinné zázemí žáka nebo zdravotní znevýhodnění;
 - posílit **podporu rozvoje talentů** v rámci standardních základních škol;
 - zvýšit **účast dětí ze sociálně znevýhodňujícího prostředí** na předškolním vzdělávání jako prevenci možného školního neúspěchu, včasnými opatřeními redukovat dopad rizikových faktorů na straně rodiny;
 - **omezit rizika segregace** ve školství;
 - **redukovat školní absence (včetně omluvených) jako faktor školní neúspěšnosti**;
 - snížit nerovnosti v uplatnitelnosti a občanských kompetencích absolventů středního stupně vzdělávání;
 - **zvýšit šance studentů ze sociálně znevýhodňujícího prostředí v terciárním vzdělávání**;
 - posílit aspirace žáků a pocit smysluplnosti studia, jakožto rizikový faktor diference vzdělanostních drah a nerovností.

Strategické linie formulují cesty k dosažení popsaných cílů.

1. **První strategickou linii** představuje **proměna obsahu a způsobu vzdělávání** a je v ní popsáno šest centrálních témat:

- proměna obsahu vzdělávání;
- úprava hodnocení vzdělávacích procesů;
- opatření pro zajištění rovného přístupu ke vzdělání pro všechny;
- podpora vzdělávacích inovací a jejich ověřování;
- celoživotní učení, využití potenciálu mimoškolního a neformálního vzdělávání,
- proměna kariérového poradenství.

Každé téma je pak podrobněji specifikováno, včetně navržení konkrétních opatření, např. téma proměna obsahu vzdělávání zahrnuje, mimo jiné, úpravu rámcových vzdělávacích programů (dále jen „RVP“) a stanovení prioritního učiva.

2. **Druhou strategickou linii** představuje **podpora učitelů a ředitelů** a dalších pracovníků ve vzdělávání a její součástí je:

- návrh **vytvořit profesní standard učitele a ředitele**;
- popsat standard pedagogického leadershipu;
- zvýšit povědomí o jeho významu pro kvalitu školy a jejich vzdělávacích výsledků.

3. **Třetí strategickou linii** představuje **zvýšení odborných kapacit, důvěry** a vzájemné spolupráce. Pro ČR je také charakteristická vysoká míra decentralizace, z tohoto důvodu je navrhováno:

- zavádění **tzv. středního článku podpory, jehož úkolem by byla metodická podpora školám, poskytování aktuálních informací, právní poradenství, zprostředkování komunikace mezi centrem a školami, podpora kooperace, sdílení zkušeností** atd.

4. **Čtvrtá strategická linie** vychází z **problému, kterým je dlouhodobé podfinancování** vzdělávacího systému, nízká předvídatelnost a stabilita systému financování i jeho nevyhovující struktura. Navrhovanými opatřeními tedy v horizontu roku 2030 jsou:

- zvýšení financování vzdělávání na úroveň průměru zemí OECD;
- provedení změny struktury financování, které bude směřovat k cílené podpoře strategických priorit a potřeb v oblasti vzdělávání;
- zajištění transparentnosti, stability a předvídatelnosti financování pro všechny úrovně řízení vzdělávacího systému.

2.2.2 Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR

Hlavními implementačními dokumenty Strategií vzdělávání jsou Dlouhodobé záměry vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR. Ze Strategie ČR vycházel Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2015-2020 (dále Dlouhodobý záměr 2020). S ohledem na přípravu Strategie ČR 2030+, její nové cíle a opatření, byl vypracován **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2019-2023** (dále Dlouhodobý záměr 2023). Obsahuje tři klíčové cíle:

1. **více peněz** za kvalitní práci pedagogů,
2. dokončení **revize kurikula** a podpoření implementace inovovaných RVP do škol,
3. zlepšení řízení škol a školských zařízení zefektivněním **spolupráce centra a středního článku řízení** (krajské úřady).

V oblasti **středního školství** byly stanoveny následující prioritní cíle:

- **inovovat soustavu oborů vzdělání** a revidovat rámcové vzdělávací programy středního vzdělávání,
- **zdokonalit systémy přijímacího řízení a ukončování** středoškolského vzdělávání,
- **zvýšit zapojení zaměstnavatelů** a věcně příslušných resortů, podporovat zavádění a posilování prvků duálního vzdělávání,
- **snížit riziko předčasných odchodů ze vzdělávání.**

2.2.3 Strategie celoživotního učení

Strategie celoživotního učení ČR je základním dokumentem pro ostatní průřezové a dílčí koncepce a politiky v této oblasti a představuje ucelený koncept celoživotního učení, který byl schválen vládou ČR usnesením č. 761 ze dne **11. 7. 2007**.

Vize pro celoživotní učení v ČR zdůrazňuje ekonomický, environmentální i sociální aspekt přínosu celoživotního učení. Vzhledem k tomu se soustřeďuje na podporu:

1. **osobního rozvoje.**

Celoživotní učení by mělo umožnit **každému člověku** rozvíjet se po celý život podle svých schopností a zájmů a usilovat o své uplatnění ve všech sférách života.

2. **sociální soudržnosti a aktivního občanství.**

Celoživotní učení může podstatně **vyrovnávat životní příležitosti**, omezovat **vytlačování znevýhodněných skupin** na okraj společnosti a tím přispívat k její stabilizaci.

Celoživotní učení může také významně přispět **ke vzdělávání soudných, kritických a nezávisle myslících občanů** s vědomím vlastní důstojnosti a s respektem k právům a svobodám ostatních, kteří mohou rozvíjet demokracii a občanskou společnost.

3. **zaměstnatelnosti.**

Celoživotní učení by mělo přispívat ke **zvyšování zaměstnatelnosti**, tzn. schopnosti nalézat zaměstnání a trvale se uplatňovat na trhu práce, a to nejen v ČR, ale také v zahraničí – zejména v Evropě.

2.2.4 Strategie regionálního rozvoje

Strategie regionálního rozvoje ČR 21+ je zaměřená na stanovení hlavních cílů regionálního rozvoje v horizontu sedmi dalších let. Jejím smyslem je realizovat adekvátní zásahy v různých regionech ČR tak, by byl naplněn základní cíl regionální politiky, a to snižovat rozdíly mezi těmito regiony a podporovat udržitelný rozvoj, který stojí na třech pilířích – sociálním, ekonomickém a environmentálním. Ve SRR ČR 21+ je předkládáno **5 tzv. témat regionálního rozvoje**, jedná se spíše o rozdělení oblastí na:

1. Metropolitní území
2. Aglomerace
3. Regionální centra a jejich venkovské zázemí
4. Strukturálně postižené kraje
5. Hospodářsky a sociálně ohrožená území

2.3 Legislativní předpisy v České republice

Zákony

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- Zákon č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením
- Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání)
- Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace
- Zákon č. 472/2011 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů

Nařízení vlády

- Nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků
- Nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, v platném znění
- **Nařízení vlády č. 123/2018 Sb. o stanovení maximálního počtu hodin výuky** financovaného ze státního rozpočtu pro základní školu, střední školu a konzervatoř zřizovanou krajem, obcí nebo svazkem obcí
- Nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě

Vyhlášky

- Vyhláška č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři
- Vyhláška č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění dalších vyhlášek
- Vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy
- Vyhláška č. 16/2005 Sb., o organizaci školního roku
- Vyhláška č. 47/2005 Sb., o ukončování vzdělávání ve středních školách závěrečnou zkouškou a o ukončování vzdělávání v konzervatoři absolutoriem
- Vyhláška č. 54/2005 Sb., o náležitostech konkursního řízení a konkursních komisích
- Vyhláška č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- Vyhláška č. 107/2005 Sb., o školním stravování
- Vyhláška č. 3/2015 Sb., o některých dokladech o vzdělání
- Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků

- Vyhláška č. 364/2005 Sb., o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní matriky (vyhláška o dokumentaci škol a školských zařízení)
- Vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých
- Vyhláška č. 310/2018 Sb., o krajských normativech
- Vyhláška č. 208/2007 Sb., o podrobnostech stanovených k provedení zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání
- Vyhláška č. 353/2016 Sb., o přijímacím řízení ke střednímu vzdělávání, ve znění vyhlášky č. 243/2017 Sb. a vyhlášky č. 244/2018 Sb.

2.3.1 Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

ČÁST PRVNÍ = OBECNÁ USTANOVENÍ

ČÁST DRUHÁ = PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

ČÁST TŘETÍ = POVINNOST ŠKOLNÍ DOCHÁZKY A ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

ČÁST ČTVRTÁ = STŘEDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

ČÁST PÁTÁ = VZDĚLÁVÁNÍ V KONZERVATOŘI

ČÁST ŠESTÁ = VYŠŠÍ ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

ČÁST SEDMÁ = UZNÁVÁNÍ ZAHRANIČNÍHO VZDĚLÁNÍ

ČÁST OSMÁ = ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ, JAZYKOVÉ A ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

ČÁST DEVÁTÁ = DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ VE ŠKOLÁCH

ČÁST DESÁTÁ = ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ A ŠKOLSKÉ SLUŽBY

ČÁST JEDENÁCTÁ = HMOTNÉ ZABEZPEČENÍ, ODMĚNY ZA PRODUKTIVNÍ ČINNOST A ÚPLATA ZA VZDĚLÁVÁNÍ A ŠKOLSKÉ SLUŽBY

ČÁST DVANÁCTÁ = ŠKOLSKÁ PRÁVNICKÁ OSOBA

ČÁST TŘINÁCTÁ = ŠKOLSKÝ REJSTŘÍK

ČÁST ČTRNÁCTÁ = FINANCOVÁNÍ ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU

ČÁST PATNÁCTÁ = ŘEDITEL ŠKOLY A ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ A ŠKOLSKÁ RADA

ČÁST ŠESTNÁCTÁ = MINISTERSTVA A ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

ČÁST SEDMNÁCTÁ = PŮSOBNOST ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ VE ŠKOLSTVÍ

ČÁST OSMNÁCTÁ = PŘESTUPKY

ČÁST DEVATENÁCTÁ = SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ, ZRUŠOVACÍ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

ČÁST PRVNÍ

OBECNÁ USTANOVENÍ

Vzdělávací programy

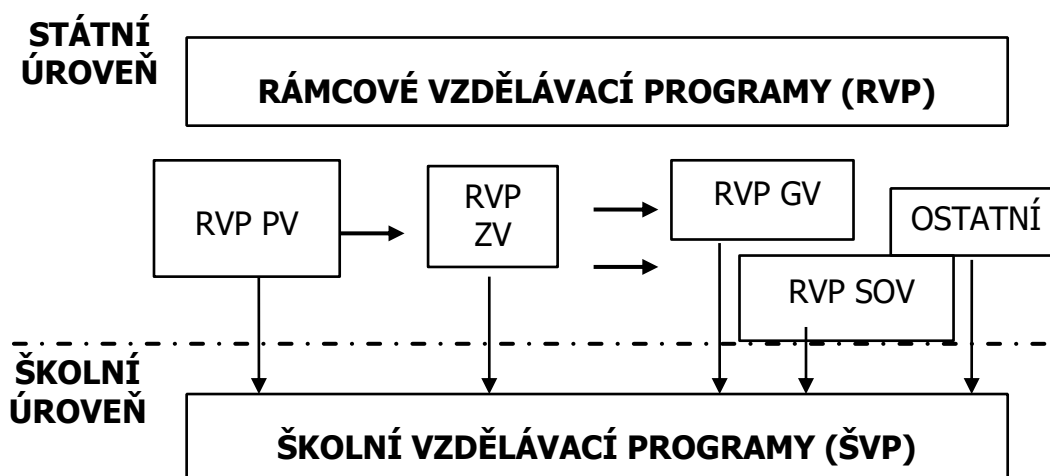
§ 3 Systém vzdělávacích programů

§ 4 Rámcové vzdělávací programy

§ 5 Školní vzdělávací programy

§ 6 Vzdělávací program pro vyšší odborné vzdělávání

Výuka podle dosud používaných učebních dokumentů byla nahrazena mnohem flexibilnější výukou podle školních vzdělávacích programů (ŠVP), které si každá jednotlivá škola sestavila na základě rámcového vzdělávacího programu (RVP).

Rámcový vzdělávací program (dále RVP)

RVP pro střední odborné vzdělávání je:

- **závazným pedagogickým dokumentem, který:**
 - je zpracován MŠMT vždy pro určitý obor vzdělání,
 - vymezuje povinný rámec středního odborného vzdělávání a cílové kvality osobnosti žáka, kterých má dosáhnout v závěru svého vzdělávání,
 - stanovuje základní pravidla pro tvorbu školních vzdělávacích programů,
- **závazným dokumentem pro:**
 - státní,
 - soukromé,
 - církevní či jiné druhy škol, neboť v něm jsou obecné požadavky státu na obsah a výsledky vzdělávání pro určitý obor vzdělání.
- otevřeným dokumentem, který bude ověřován a na základě analýzy získaných zkušeností doplňován.
- veřejně přístupným dokumentem pro pedagogickou i nepedagogickou veřejnost.

RVP zahrnuje tyto části:

1 Charakteristika rámcových vzdělávacích programů středního odborného vzdělávání

- 1.1 Funkce rámcových vzdělávacích programů
- 1.2 Pojetí rámcových vzdělávacích programů
- 1.3 Vymezení pojmů

2 Cíle středního odborného vzdělávání

- Učit se poznávat, pracovat a jednat, být, žít společně

3 Kompetence absolventa

3.1 Klíčové kompetence

- K učení, řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské, matematické, kompetence využívat ICT

3.2 Odborné kompetence

4 Uplatnění absolventa

5 Organizace vzdělávání

6 Kurikulární rámce pro jednotlivé oblasti vzdělávání

- jazykové vzdělávání a komunikace
- společenskovední vzdělávání
- přírodovědné vzdělávání
- matematické vzdělávání
- estetické vzdělávání
- vzdělávání pro zdraví
- vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích
- odborné vzdělávání

7 Rámcové rozvržení obsahu vzdělávání

8 Průřezová témata

8.1 Občan v demokratické společnosti

8.2 Člověk a životní prostředí

8.3 Člověk a svět práce

8.4 Informační a komunikační technologie

9 Zásady tvorby školního vzdělávacího programu (ŠVP) pro jednotlivé formy vzdělávání

- 9.1 Obecné zásady tvorby ŠVP
- 9.2 Zásady tvorby ŠVP pro večerní, dálkovou a kombinovanou formu vzdělávání
- 9.3 Zásady tvorby ŠVP pro zkrácené studium
- 9.4 Zásady tvorby ŠVP pro distanční vzdělávání

10 Základní podmínky pro uskutečňování vzdělávacího programu

11 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

- 11.1 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- 11.2 Vzdělávání mimořádně nadaných žáků

12 Využití rámcových vzdělávacích programů ve vzdělávání dospělých

Kurz celoživotního vzdělávání Instruktor praktického vyučování

Autorka: Ing. Kateřina Tomšíková, Ph.D.

Realizuje: Institut vzdělávání a poradenství, ČZU Praha

Srovnání počtu vyučovacích hodin za dobu vzdělávání

RVP			ŠVP		
Vzdělávací oblasti a obsahové okruhy	Minimální počet		Předmět	Skutečný počet	
	Týdenní	Celkový		Týdenní	Celkový
Jazykové vzdělávání:					
Český jazyk	5	160	Český jazyk a literatura	8	256
Cizí jazyk	18	576	1. cizí jazyk	13	416
			2. cizí jazyk	8	256
			Konverzace v cizím jazyce	4	128
Společenskovědní vzdělávání	5	160	Občanská nauka	5	160
			Dějepis	4	128
			Právo	2	64
			Hospodářský zeměpis	1	32
Přírodovědné vzdělávání	4	128	Základy přírodních věd	5	160
			Hospodářský zeměpis	2	64
Matematické vzdělávání	10	320	Matematika	10	320
			Statistika	1	32
Estetické vzdělávání	5	160	Český jazyk a literatura	5	160
Vzdělávání pro zdraví	8	256	Tělesná výchova	8	256
			Lyžařský výcvikový kurz	---	---
			Sportovně turistický kurz	---	---
Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích	6	192	Informační technologie	6	192
			Písemná a elektronická komunikace	3	96
Písemná a ústní komunikace	4	128	Český jazyk a literatura	2	64
			Písemná a elektronická komunikace	2	64
Podnikání, vstupy a výstupy hlavní činnosti, marketing a prodej	16	512	Ekonomika	8	256
			Právo	1	32
			Účetnictví	6	192
			Hospodaření a správa majetku	1	32
			Praxe	2	64
Finance, daně, finanční trh	9	288	Ekonomika	2	64
			Integrovaný ekonomický předmět	2	64
			Statistika	1	32
			Účetnictví	5	160
			Odborné praktikum	2	64
			Odborný seminář (Finanční podnikání nebo Finanční analýza)	4	128
Tržní ekonomika, národní a světová ekonomika	5	160	Ekonomika	2	64
			Ekonomie	2	64
			Hospodářský zeměpis	1	32
Disponibilní hodiny	33	1 056		0	0
Celkem	128	4 096	Celkem	128	4 096
Sportovní kurzy	0 týdnů			2 týdny	

Školní vzdělávací program

- Školní vzdělávací program (ŠVP) musí zpracovat škola do dvou let po zveřejnění RVP (provede MŠMT) pro ten obor vzdělání, který chce realizovat.
- V ŠVP jsou rozebrány zvláštnosti pro denní studium, pro studium večerní, dálkové, kombinované, distanční, nástavbové, rovněž zvláštnosti pro tvorbu ŠVP pro žáky se specifickými potřebami, se zdravotním postižením, se zdravotním znevýhodněním, se znevýhodněním sociálním, rovněž ale i specifika ŠVP pro mimořádně nadané žáky a specifika vzdělávání dospělých.
- Součástí vzdělávacího programu (učebních dokumentů)
 1. Profil absolventa
 2. Charakteristika vzdělávacího programu
 3. Učební plán
 4. Učební osnovy, případně popisy vzdělávacích modulů

Ad. 1 Profil absolventa

Profil absolventa vyjadřuje především předpokládané závěrečné výstupy vzdělávacího programu v podobě získaných kompetencí absolventa. Vyjadřuje tedy, **co by měl absolvent ovládat** po ukončení přípravy v příslušném vzdělávacím programu. Je to dokument výchozí, z něho by se měla odvíjet koncepce a obsah dalších částí učebních dokumentů.

Formální struktura profilu absolventa je následující:

- Název vzdělávacího programu včetně kódu
- Dosažený stupeň vzdělání (např. úplné střední odborné, v případě více výstupů se uvedou všechny),
- Způsob ukončení a certifikace (např. maturitní zkouška – vysvědčení o maturitní zkoušce),
- Výsledky vzdělávání (uvádí se formulace v podobě výsledných kompetencí absolventa, především s využíváním aktivních sloves, např. „žák umí pracovat s textovým editorem na počítači“, jsou rozděleny do následujících oblastí:
 - o Obecná úvodní část (uvede se obecná charakteristika absolventa, která souvisí s dosaženým stupněm vzdělání),
 - o Obecné vědomosti, dovednosti a postoje (výčet obsahuje základní vědomosti a dovednosti z oblasti všeobecného a základního vzdělávání včetně klíčových dovedností),
 - o Odborné vědomosti, dovednosti a postoje (těžištěm jsou vědomosti a dovednosti z oblasti odborného a speciálního vzdělávání, podstatné pro výkon odborných činností v oblasti získané kvalifikace),
- Možnosti uplatnění absolventa (uvede se výčet odborných činností, případně povolání, pro jejichž výkon je absolvent převážně připravován a které je schopen v praxi vykonávat hned po absolutoriu nebo po určité době praxe).

Ad 2 Charakteristika vzdělávacího programu školy

Podává informaci o vzdělávacím programu orientovanou na proces jeho realizace, zaměřuje na popis vnitřní struktury programu z hlediska jeho průběhu.

Formální struktura charakteristiky vzdělávacího programu je následující:

- Kód a název vzdělávacího programu,
- Vstupní předpoklady žáků (např. absolvování 9. ročníku ŽŠ),

- Délka vzdělávacího programu a forma studia (včetně vysvětlení a souvislosti jeho výstupů, úrovní, délek a forem),
- Pojetí cíle vzdělávacího programu – zahrnuje celkové pojetí vzdělávání ve vzdělávacím programu, včetně obecných výchovně-vzdělávacích cílů, ke kterým program směřuje, vše z hlediska potřeb učitelů, kteří budou daný vzdělávací program realizovat, tzn., k čemu mají žáky vést. Tím se tato část charakteristiky zásadně liší od profilu absolventa.
- Charakteristika obsahových složek
 - o Všeobecné vzdělání (popis celkové struktury obsahu vzdělání se zdůrazněním jeho důležitých částí),
 - o Odborné vzdělávání (ze kterého směru či ze kterých směrů vzdělání vychází se zdůrazněním jeho důležitých částí),
 - o Klíčové dovednosti (popis celkové struktury nejpodstatnějších cílů v oblasti klíčových dovedností, které jsou z hlediska oboru zdůrazňovány),
- Organizace výuky – zahrnuje popis organizace výuky v rámci teoretické a praktické přípravy, případně odborného výcviku v souvislosti s předpokládanými formami studia – tzn. denní, večerní, dálkové apod. včetně vymezení charakteru výuky ve cvičeních či praxi. Zahrnuje způsoby realizace klíčových dovedností ve výuce, zejména z pohledu aktivit nadpředmětového charakteru.
- Metodické přístupy – jsou uvedeny popisy metodických přístupů, které převažují ve výuce, eventuálně které jsou specifické pro daný vzdělávací program včetně nutných požadavků v oblasti bezpečnosti práce, včetně upřesnění metodiky práce v žákovských projektech, popř. způsobů hodnocení výkonů žáků.
- Další specifické požadavky (např. zdravotní).

Ad 3 Učební plán

Učební plán je kvantitativní rozvržení jednotlivých složek vzdělávání nejčastěji do vzdělávacích předmětů s uvedením jejich rozsahu (v týdenních hodinách) a rozvržení do ročníků. Není nutné členit předměty do kategorie všeobecně vzdělávací nebo odborné. Je však nutné, aby se rozlišovaly předměty povinné, volitelné a nepovinné.

Formální podoba klasických učebních plánů je následující:

- Identifikační údaje (kód a název vzdělávacího programu)
- Tabulka rozčlenění předmětů a počtu hodin vyučovacích předmětů

Ukázka učebního plánu

UČEBNÍ PLÁN

Název školy:

Adresa školy:

Zřizovatel:

Název ŠVP:

Kód a název oboru vzdělání:

Délka a forma vzdělávání:

Dosažený stupeň vzdělání:

Způsob ukončení vzdělávání a certifikace:

Datum platnosti ŠVP:

OA a SOŠZE, Žatec
příspěvková organizace
Studentská 1354, 438 01 Žatec
Ústecký kraj
Obchodní akademie Žatec - 5. verze
63 - 41 - M/02 Obchodní akademie
4 roky, denní forma vzdělávání
střední vzdělání s maturitní zkouškou
kvalifikační úroveň EQF 4
maturitní zkouška, vysvědčení o maturitní zkoušce
od 1. 9. 2022 počínaje 1. ročníkem

Kategorie a názvy vyučovacích předmětů	Počet týdenních vyučovacích hodin v ročníku					
	Předmět	1.	2.	3.	4.	Celkem
Základní všeobecné	Zkratka	21	18	15	14	68
Český jazyk a literatura	CJL	4	3	4 (1)	4	15
První cizí jazyk 1) AJ1, NJ1	1)	3 (3)	3 (3)	3 (3)	4 (4)	13
Druhý cizí jazyk 2) AJ2, NJ2, FJ2, RJ2	2)	2 (2)	2 (2)	2 (2)	2 (2)	8
Občanská nauka	OBN	2	2	1	0	5
Dějepis	DEJ	2	2	0	0	4
Matematika	MAT	3	2	3	2	10
Základy přírodních věd	ZPV	3	2	0	0	5
Tělesná výchova 3) TEV, ZTV	3)	2 (2)	2 (2)	2 (2)	2 (2)	8
Základní odborné		11	14	11	10	46
Ekonomie	EKE	0	0	0	2	2
Ekonomika	EKO	3	3	3	3	12
Hospodaření a správa majetku	HSM	1	0	0	0	1
Účetnictví	UCE	0	3 (3)	4 (4)	4 (4)	11
Informační technologie	ITE	2 (2)	2 (2)	2 (2)	0	6
Statistika	STA	0	2	0	0	2
Hospodářský zeměpis	HOZ	2	2	0	0	4
Právo	PRA	0	0	2	1	3
Pisemná a elektronická komunikace	PEK	3 (3)	2 (2)	0	0	5
Odborné specializace		0	0	2	4	6
Integrovaný ekonomický předmět	IEP	0	0	0	2 (2)	2
Praxe	PRE	0	0	2 (2)	0	2
Odborné praktikum	OPR	0	0	0	2 (2)	2
Volitelné		0	0	4	4	8
Konverzace v cizím jazyce 4) KAJ, KNJ, KFJ, KRJ	4)	0	0	2 (2)	2 (2)	4
Odborný seminář 5) FPO, FAN	5)	0	0	2 (2)	2 (2)	4
Celkem povinné vyučovací předměty		32	32	32	32	128

Ad. 4 Soubor učebních osnov

Osnovy se vždy vztahují k určitému předmětu. Každý vyučovaný předmět má tedy svoji osnovu.

RVP stanoví vzdělávací oblasti, škola rozhodne, v rámci kterých předmětů bude dosahovat požadovaných kompetencí.

Klíčové kompetence jsou společné pro všechny střední školy, odborné dle typu školy.

Formální struktura učební osnovy je následující:

- Název vyučovacího předmětu (volí se tak, aby vhodně vystihovat obsah);
- Pojetí vyučovacího předmětu zahrnuje,
 - o obecný cíl předmětu,
 - o obsah a charakteristiku pojetí výuky předmětu (vymezení způsobů a směřování práce žáků v předmětu ve vztahu k jeho obsahu a ve vazbě na celek vzdělávacího programu a profil absolventa, funkce předmětu při naplňování profilu absolventa,

- postup výuky (vysvětlení organizace a formy výuky v předmětu, případně metodická doporučení zásadního charakteru),
- hodnocení výsledků vzdělávání žáků,
- přínos v oblasti klíčových kompetencí,
- souvislost předmětu s jednotlivými průřezovými tématy,
- mezipředmětové vztahy,
- tematické celky, kompetence, časová dotace.

Ukázka učební osnovy předmětu Ekonomika

Ekonomika - 2. ročník

Výsledky a kompetence	Tematické celky	Hodinová dotace
Žák <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí problém vzácnosti a volby - definuje náklady příležitosti - pojmenuje výrobní faktory - objasní zákony trhu - objasní fáze hospodářského procesu a úlohu zisku 	Základy ekonomie <ul style="list-style-type: none"> - základní ekonomický problém - vzácnost a volba - výrobní faktory - typy ekonomik - potřeby, statky, služby - trh - hospodářský proces 	7
Žák <ul style="list-style-type: none"> - definuje podnikání a osoby oprávněné podnikat - orientuje se v obchodním a živnostenském zákoně - zpracuje jednoduchou společenskou smlouvu 	Podnik, podnikání <ul style="list-style-type: none"> - podnik, financování činnosti - ziskové a neziskové organizace - osoby oprávněné podnikat, obchodní firma, obchodní rejstřík - živnosti - obchodní společnosti - družstvo, státní podnik 	15
Žák <ul style="list-style-type: none"> - definuje skupiny dlouhodobého majetku - vypočítá odpisy, vede inventární karty - charakterizuje zásoby - používá účetní metody oceňování zásob, vede skladní karty - provede inventarizaci majetku, zjistí inventarizační rozdíly 	Majetek podniku <ul style="list-style-type: none"> - dlouhodobý majetek - evidence, odpisy a technické zhodnocení dlouhodobého majetku - zásoby, jejich evidence a oceňování - vedení skladu - inventarizace majetku 	20
Žák <ul style="list-style-type: none"> - orientuje se ve struktuře pracovních sil - vypočítá míru nezaměstnanosti a zhodnotí ji - posuzuje pracovní výkon v závislosti na normách času a normách množství - vypočítá základní mzdu a příplatky k základní mzdě 	Základy personalistiky <ul style="list-style-type: none"> - struktura pracovních sil - kvalifikace - nezaměstnanost - normování práce - složky hrubé mzdy 	10

Ukázka tematického plánu

Výsledky vzdělávání	Učivo	Hodinový rozpis	Počet hodin
Žák <ul style="list-style-type: none"> Vysvětlí, co je předmětem ekonomie. Rozliší makro a mikroekonomii. Vysvětlí ekonomické problémy. Orientuje se v jednotlivých ekonomických systémech, subjektech. Rozliší jednotlivé ekonomické teorie. Vysvětlí teorii potřeb, uvede příklady statků a služeb. 	Ekonomie jako věda <ul style="list-style-type: none"> Ekonomie, ekonomika, makro a mikroekonomie, ekonomie a jiné vědy Základní ekonomické subjekty, základní ekonomické otázky a systémy Historie ekonomických teorií Zákon vzácnosti a zákon ekonomie času Teorie potřeb, statky, služby, životní úroveň 	1 1 1 1 2	6
Žák <ul style="list-style-type: none"> Používá základní ekonomické pojmy. Vysvětlí fungování tržního mechanismu. Popíše vliv ceny na nabídku a poptávku. Graficky znázorní rovnováhu na trhu. Zná příčiny selhání trhu. Rozliší tržní subjekty a jejich chování. Rozliší jednotlivé typy konkurence. Popíše a graficky znázorní trhy výrobních faktorů. Graficky vyjádří produkční možnosti. 	Základní ekonomické pojmy <ul style="list-style-type: none"> Hospodářský proces Výroba, výrobní faktory Rozdělování, přerozdělování Směna, spotřeba Trh, tržní subjekty Nabídka, poptávka, tržní rovnováha Cena, metody stanovení Konkurence, selhání trhu Výrobní faktory, trh půdy, práce, kapitálu Hospodaření, efektivnost Produkční možnosti a jejich hranice 	1 3 1 1 1 3 1 2 4 1 1	19
Žák <ul style="list-style-type: none"> Orientuje se ve struktuře národního hospodářství. Dokáže odlišit ziskový a neziskový sektor. Srovná úlohu velkých a malých podniků v ekonomice státu. Vysvětlí význam ukazatelů NH ve vztahu k oboru. Chápe podstatu „cyklického vývoje hospodářství“. Objasní příčiny a druhy nezaměstnanosti. Posoudí dopady inflace. Posoudí význam zahraničního obchodu pro ekonomiku státu. Na příkladech vysvětlí příjmy a výdaje státního rozpočtu. Chápe důležitost evropské integrace. Zhodnotí ekonomický dopad členství v EU. 	Národní hospodářství <ul style="list-style-type: none"> Magický n-úhelník, struktura NH Hodnocení NH, ukazatele HDP, HNP Hospodářský cyklus Inflace Nezaměstnanost, příčiny, formy Zahraniční obchod, absolutní a komparativní výhoda Hospodářská politika státu (právní systém a legislativní proces, fiskální politika, monetární politika, důchodová politika, zahraniční politika, sociální politika) 	1 2 1 1 2 2 3	12

Vzdělávací soustava, školy a školská zařízení a jejich právní postavení

§ 7 Vzdělávací soustava, školy a školská zařízení

Vzdělávací systém v ČR

Průběžně aktualizovaný podrobný popis vzdělávacího systému ČR je dostupný v anglické i české verzi na webových stránkách evropské informační sítě [Eurydice](https://eurydice.eu).

Schéma vzdělávacího systému ČR

https://www.dzs.cz/sites/default/files/2023-01/Schema_vzdelavaciho_systemu_CR_23.pdf

Druhy škol jsou mateřská škola, základní škola, střední škola (gymnázium, střední odborná škola a střední odborné učiliště), konzervatoř, vyšší odborná škola, základní umělecká škola a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky. MŠMT stanoví prováděcím právním předpisem typy škol podle jejich zaměření pro účely jejich označování.

Vláda stanoví nařízením obory vzdělání.

Soustava oborů vzdělání (+ Nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání)

Dne 30. června 2010 bylo ve Sbírce zákonů zveřejněno nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, které nahradilo původní nařízení vlády č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

[JB_narizeni_vlada_soustava_oboru_vzdelani.pdf](#)

Kód **KKOV** = **klasifikace kmenových oborů vzdělání** zavedl Český statistický úřad podle mezinárodní klasifikace.

Součásti kódu

1. rozměr (číslo)
 - představuje hlavní skupinu oborů, každá je charakterizována dvojčíslicovým číslem,
2. rozměr (číslo)
 - představuje obor vzdělání v rámci dané skupiny oborů vzdělání,
3. rozměr – písmeno

Kódové písmeno	Popis kategorie
B, C	Obory vzdělání poskytující základní vzdělání s výjimkou oborů vzdělání 78-62-C/01 Praktická škola jednoletá a 78-62-C/02 Praktická škola dvouletá, které poskytují střední vzdělání
E	Dvouleté a tříleté obory vzdělání poskytující střední vzdělání s výučním listem (určené hlavně pro žáky se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním; jsou koncipovány s nižšími nároky v oblasti všeobecného i obecně odborného vzdělání; absolventi jsou připraveni pro výkon jednoduchých prací v rámci dělnických povolání)
H	Obory vzdělávání poskytující střední vzdělání s výučním listem (střední odborná učiliště)
J	Obory vzdělání poskytující střední vzdělání (bez výučního listu i maturitní zkoušky)
K	Obory gymnázia
L	Obory vzdělávání nástavbového studia poskytující střední vzdělání s maturitní zkouškou
M	Obory vzdělání poskytující střední vzdělání s maturitní zkouškou
N	Obory vzdělání poskytující vyšší odborné vzdělání
P	Obory vzdělání poskytující vyšší odborné vzdělání v konzervatoři
R	Bakalářské studijní programy
T	Magisterské studijní programy
V	Doktorské studijní programy

4. rozměr – číslo za lomítkem = pořadové číslo

Př. analýza kódu **Agropodnikání 41-41-M /01**

41 Zemědělství a lesnictví (skupina oborů)

41 Agropodnikání (obor)

M střední odborné vzdělání s maturitní zk.

01 pořadové číslo

41-42-M/01 Vinohradnictví

41 Zemědělství a lesnictví (sk. oborů)

42 Vinohradnictví (obor)

M střední odborné vzdělání s maturitní zk.

01 pořadové číslo

Příklady ze stejných skupin oborů s jinými konkrétními obory či úrovní vzdělání

41-52-H/01 Zahradník (obor s výučním listem)

41-46-M/01 Lesnictví

41-56-H/01 Lesní mechanizátor

Organizace vzdělávání ve školách

§ 23 Organizace škol

§ 24 Školní rok

§ 25 Formy vzdělávání

§ 26 Vyučovací hodina

§ 28 Dokumentace škol a školských zařízení

Bezpečnost a ochrana zdraví ve školách a školských zařízeních

§ 29 Školní řád, vnitřní řád a stipendijní řád

ČÁST ČTVRTÁ

STŘEDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

HLAVA I

CÍLE A STUPNĚ STŘEDNÍHO VZDĚLÁNÍ, PŘIJÍMÁNÍ KE VZDĚLÁVÁNÍ, JEHO ORGANIZACE A PRŮBĚH

§ 58 Stupně středního vzdělání

Střední vzdělávání (vyšší sekundární) rozvíjí vědomosti, dovednosti a kompetence žáků získané v rámci studia základního (primárního a nižšího sekundárního). Střední školy připravují žáky jak ke studiu na vysokých školách, tak i k přímému vstupu na trh práce. Tento stupeň vzdělávání realizují gymnázia, střední odborné školy, střední odborná učiliště a konzervatoře.

- **Střední vzdělání** získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu v délce **1 roku nebo 2 let denní formy vzdělávání**. Tento stupeň vzdělání **neposkytuje výuční list ani maturitní certifikát** a získává se v oborech dvou kategorií:
 - střední nebo střední odborné vzdělání bez maturity i výučního listu (obory kategorie **J**), výstupem je závěrečné vysvědčení,
 - vzdělávání v praktických školách (obory kategorie **C**): jedno a dvouleté obory praktických škol jsou určeny především pro žáky s těžšími formami zdravotního postižení. Příprava se zaměřuje na jednoduché činnosti ve výrobě a službách a osvojování základních dovedností pro život. Absolventi získávají závěrečné vysvědčení.
- **Střední vzdělání s výučním listem** získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu v délce **2 nebo 3 let denní formy vzdělávání** nebo vzdělávacího programu zkráceného studia pro získání středního vzdělání s výučním listem. Vyučení lze dosáhnout v oborech dvou kategorií a s různou délkou studia, a to:
 - **střední odborné vzdělání s výučním listem** (obory kategorie **H**): učební obory s tříletou přípravou ve středních odborných učilištích. Po získání výučního listu **lze pokračovat navazujícím nástavbovým studiem a získat maturitu**,
 - **nižší střední odborné vzdělání** (obory kategorie **E**): studium je tříleté nebo dvouleté, výstupem je výuční list.
- **Střední vzdělání s maturitní zkouškou** získá žák úspěšným ukončením vzdělávacích programů **šestiletého nebo osmiletého gymnázia, vzdělávacího programu v délce 4 let**

denní formy vzdělávání, vzdělávacího programu **nástavbového studia v délce 2 let** denní formy vzdělávání nebo vzdělávacího programu zkráceného studia pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou. Jedná se o obory **K, M a L**.

Přijímání ke vzdělávání ve střední škole

§ 59 Podmínky přijetí ke vzdělávání ve střední škole

§ 60 Organizace přijímacího řízení

Jednotné přijímací zkoušky

- od roku 2017
- prostřednictvím Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání (CERMAT)
- povinný didaktický test z českého jazyka a matematiky
- uchazeč má možnost podat přihlášku až na dvě střední školy (nebo až na dva obory vzdělání v rámci jedné školy), přičemž je mu umožněno konat jednotnou zkoušku na každé z těchto škol.
- do výsledku přijímacího řízení se bude zohledňovat pouze lepší výsledek z prvního či druhého termínu příslušného testu
- ředitelé škol mohou dále doplnit kritéria přijímacího řízení, didaktickému testu musí ředitel minimálně 60 %, v případě sportovních gymnázií nejméně 40 %.

§ 69 Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

Ukončování středního vzdělávání

§ 74 Závěrečná zkouška

Nová závěrečná zkouška

- od roku 2014/2015
- absolventi učebních oborů
- jednotné zadání připravené pro každý obor s výučním listem.
- jednotné zadání tvoří autorský tým, v němž pracují zkušení učitelé daného oboru a spolupracují na něm i zástupci zaměstnavatelů, kteří se starají o to, aby zadání odpovídalo potřebám praxe a vycházelo ze současné technologické úrovně.

§ 77 Maturitní zkouška (+ Vyhláška č. 177/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou)

Model tzv. nové maturitní zkoušky byl diskutován od roku 1993 řadu let. 10. června 2009 byla vydána Vyhláška č. 177/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou. Poprvé se státní maturitní zkouška uskutečnila v roce 2011.

Přehlednější informaci o stávající struktuře maturitní zkoušky viz v následujícím schématu.

Aktuální model maturitní zkoušky

SPOLEČNÁ ČÁST	PROFILOVÁ ČÁST
2 povinné zkoušky 1 úroveň (základní) 1. český jazyk a literatura 2. cizí jazyk nebo matematika U ČJ a CJ pouze test! Hodnocení slovní!	2 povinné zkoušky 1 úroveň (základní) 1. český jazyk a literatura 2. cizí jazyk U ČJ a CJ písemná práce (40 %) a ústní zkouška (60 %) 2–3 povinné zkoušky - stanovuje RVP/ ředitel školy
max. 2 nepovinné zkoušky - z nabídky: cizí jazyk, matematika, případně matematika rozšiřující (vyšší úroveň)	max. 2 nepovinné zkoušky - nabídku stanovuje ředitel školy

Zdroj: CERMAT, 2023

Maturita – další podmínky dle školského zákona

- opravná zkouška nejvýše dvakrát
 - o u nepovinné zkoušky se oprava nekoná
- odvolání podat do 20 dnů od konání
 - o didaktický test → MŠMT, ostatní KÚ
 - o → 30 dnů na rozhodnutí (KÚ nebo MŠMT)
 - o KÚ: potvrzení / změna / zrušení výsledku → opakování zkoušky (do 15 dnů)
- maturitu lze vykonat nejpozději do 5 let od ukončení studia

Vyhl. č. 177/2009

- termíny konání maturit
- postup přihlašování žáků
- podmínky společné části maturity
- český jazyk
 - o test český jazyk 85 min.
 - o písemná práce český jazyk min. 110 minut vč. výběru tématu,
 - o ředitel stanoví nejméně 4 zadání,
 - o ústní zkouška český jazyk nejdéle 15 min.
 - o školní seznam 60 literárních děl → 20 vybere žák
- cizí jazyk
 - o ANJ, FRJ, NEJ, ŠPJ, RUJ (pouze ten, který je ve škole vyučován)
 - o didaktický test - 110 minut (z toho 40 min. poslech)
 - o písemná práce 60 min.
 - o ředitel stanoví 1 nebo více zadání
 - o ústní zkouška 15 min.
 - o ředitel stanoví 20-30 témat,
 - o může být nahrazena standardizovanou jazykovou zkouškou nejméně B1
- matematika
 - o test - 135 min.
- předměty nebo ucelené části s min. dotací 144 hod. v učebním plánu
- maturitní práce

- rozsah a témata stanoví ředitel
- posudky vedoucího a oponenta 14 dní předem
- příprava nejméně 5 min., obhajoba max. 30 min.
- ústní zkouška před maturitní komisí
 - 20-30 témat zveřejnit
 - příprava 15 min. + zkouška 15 min.
 - nelze v jednom dni losovat dvakrát stejné téma
- písemná maturitní zkouška
 - ředitel stanoví témata a zkušební úlohy
 - délka max. 300 min.
- praktická zkouška
 - způsob zadání a konání stanoví ředitel
 - délka konání max. 3 dny, v jednom dni max. 420 min.

Zkušební maturitní komise pro ústní část zkoušky

- Je jedna pro obě části maturitní zkoušky.
- Složení maturitní komise:
 - Stálí členové – předseda, místopředseda, třídní učitel
 - Ostatní členové – zkoušející předmětu + přisedící předmětu

Průběh hodnocení:

- o známce z předmětu hlasují stálí členové komise, zkoušející předmětu a přisedící.
 - Tedy vyučující odborného předmětu, pokud není zároveň stálým členem komise nehlasuje např. o známce z českého jazyka.

U státní maturit jsou stanoveny určité funkce:

- Ředitel = zodpovídá za celý průběh státní maturity
- Komisař = Musí mít 5 let pedagogické praxe a získané osvědčení pro tuto funkci, jmenuje jej Centrum zjišťování výsledků vzdělávání, tzv. Cermat
- Zadavatel = Jmenuje jej ředitel, musí mít osvědčení
- Hodnotitel = Musí být kvalifikovaný pro určitý předmět a získat příslušné osvědčení, jmenuje ho ředitel.

ČÁST DEVÁTÁ

DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ VE ŠKOLÁCH

§ 113 Jednotlivá zkouška

ČÁST DESÁTÁ

ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ A ŠKOLSKÉ SLUŽBY

ČÁST DVANÁCTÁ

ŠKOLSKÁ PRÁVNICKÁ OSOBA

§ 124 Hlavní činnost a zřizovatel školské právnické osoby

(1) Školská právnická osoba je právnickou osobou zřízenou podle tohoto zákona, jejíž hlavní činností je poskytování vzdělávání podle vzdělávacích programů uvedených v § 3 a školských služeb podle tohoto zákona.

(2) Zřizovatelem školské právnické osoby může být:

- a) ministerstvo, kraj, obec nebo svazek obcí,**
- b) jiná právnická osoba nebo fyzická osoba.**

(3) Školskou právnickou osobu může zřídit společně i více zřizovatelů uvedených v odstavci 2 písm. a) nebo více zřizovatelů uvedených v odstavci 2 písm. b).

(4) Pokud tento zákon nestanoví jinak, použijí se ve věcech zřízení, vzniku, zrušení a zániku školské právnické osoby přiměřeně ustanovení obchodního zákoníku o založení, vzniku, zrušení a zániku obchodních společností.

ČÁST ČTRNÁCTÁ

FINANCOVÁNÍ ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU

§ 160 Financování regionálního školství

Financování regionálního školství do roku 2020

Regionální školy jsou zřízeny v převážné míře územními samosprávnými celky, tj. obcemi (případně dobrovolnými svazky obcí) nebo kraji, ale zahrnují i subjekty zřízené MŠMT, registrovanými církvemi nebo náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, nebo jinými fyzickými či právnickými osobami („soukromé“ školy).

Přechod „státních škol“ na školy regionální byl zahájen 1. ledna 2001 a k tomuto datu bylo změněno financování regionálního školství, které přešlo pod správu krajských úřadů, které převzaly i roli zřizovatelů. Za zajištění podmínek pro povinnou docházku a předškolní vzdělávání odpovídají obce. Financování školství se řídí příslušnými právními normami ČR. Je třeba zmínit se zvlášť o financování veřejných a soukromých škol.

Veřejné střední školy zřizované krajem jsou financovány ze dvou zdrojů:

1. státem – ten hradí tzv. přímé výdaje prostřednictvím účelových dotací krajům,
 - MŠMT prováděl rozpis přímých výdajů na jednotlivé kraje normativní metodou prostřednictvím republikových normativů, které stanovily průměrný počet neinvestičních výdajů na jednotku výkonu, tedy na žáka či studenta, vzdělávaného, stravovaného, ubytovaného,
 - krajský úřad pak provedl rozpis přímých výdajů jednotlivým školám prostřednictvím krajských normativů a počtu žáků, tyto výdaje sloužily na úhradu mzdových prostředků, sociálního a zdravotního pojištění a ostatní výdaje vyplývající z pracovněprávních vztahů, výdaje na učební pomůcky, na další vzdělávání pedagogických pracovníků.
2. zřizovatelem – ten hradil provozní výdaje, které zahrnují výdaje na úhradu energií, opravy majetku, odpisy majetku, nákup materiálu, pohonných hmot, úhradu poštovního, nájemného, pořízení nábytku a veškeré investiční výdaje.

Soukromé střední školy byly jsou financovány z těchto zdrojů:

1. vybírají školné, jehož výše závisí jak na náročnosti oboru a na technickém vybavení škol, tak na ekonomické situaci v jednotlivých oblastech,
 - školné a ostatní příspěvky zřizovatele pak slouží na úhradu investičních výdajů.
2. dotace ze státního rozpočtu prostřednictvím krajů na základě zákona o poskytování dotací soukromým školám, a to na základě školského zákona a zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů,

- tyto dotace jsou určeny na úhradu neinvestičních výdajů souvisejících s výchovou a vzděláváním a běžných provozních neinvestičních výdajů, jedná se o tzv. „přímé“ výdaje (zejm. mzdové prostředky) a v omezeném rozsahu i výdaje „provozní“,
- tyto prostředky jsou přidělovány na základě smlouvy uzavřené s krajským úřadem na příslušný školní rok, smlouva konkretizuje vzdělávací činnosti, na které bude dotace poskytována, jejich rozsah dle počtu žáků a procento z normativu, které každoročně stanoví MŠMT, jde o normativy „oborové“, tj. o normativy na jednotlivé obory vzdělání a na jednotlivé druhy školských služeb,
- důležité pro stanovení normativů pro soukromé školství je hledisko „srovnatelnosti“ těchto normativů se skutečnými neinvestičními výdaji na jednoho žáka ve srovnatelné škole zřizované státem, krajem, resp. obcí.

Vzhledem k tomu, že tento způsob, který platí pro veřejné a soukromé školy, byl založen pouze na principu „financování na žáka“, vedlo to k negativnímu působení na kvalitu vzdělávání. Školy v zájmu získání žáků (a tedy prostředků státního rozpočtu) snižovaly nároky na kvalitu „na vstupu“ do vzdělávání, a i žáky s velmi malou pravděpodobností úspěšnosti „na výstupu“ vzdělávání „držely“ ve vzdělávání co nejdéle. Systém navíc neuměl zohlednit další specifika regionálních škol (účast žáků v zájmovém vzdělávání, rozdílnou oborovou strukturu) a naopak umožnil velké rozdíly ve výši krajských normativů, tj. rozdíly ve výši „státní“ finanční podpory na vzdělávání žáka ve stejném oboru vzdělání, mezi jednotlivými kraji.

Financování regionálního školství od roku 2020

V roce 2017 byla přijata novela školského zákona, která mění systém financování regionálních (tedy i středních) škol. Školy a školská zařízení jsou financovány podle nových pravidel od 1. ledna 2020. Nová reforma s sebou přinesla nový termín PHmax. PHmax vymezuje maximální počet hodin výuky a je nezbytný pro stanovení úvazků, respektive přímé pedagogické činnosti.

U středních škol je situace komplikovanější, a to z důvodu vyššího počtu oborů. PHmax hodnoty určuje nařízení vlády č. 123/2018 Sb. Mezi výhody nově nastaveného systému financování středního vzdělávání patří:

- Snížení nerovností v systému rozdělování peněz při zohlednění krajských specifik i rozdílů mezi jednotlivými školami.
- Oslabení potřeby přijímat do středního vzdělávání co nejvíce žáků bez ohledu na jejich studijní předpoklady a tím neefektivně udržovat v systému žáky, kteří nevykazují dostatek schopností a motivace pro dokončení studia.
- Posílení možnosti uplatňovat vzdělávací strategie v méně početných třídách, a to včetně individuálního přístupu k žákům.
- Zvýšení transparentnosti a předvídatelnosti financování pro ředitele škol.

Dosud nejsou zkušenosti ani statistiky pro posouzení sledované změny z důvodu krátkosti realizace. Výsledky mohou navíc ovlivnit i důsledky opatření proti nákaze COVID-19.

ČÁST PATNÁCTÁ

ŘEDITEL ŠKOLY A ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ A ŠKOLSKÁ RADA

(1) Při základních, středních a vyšších odborných školách se zřizuje školská rada. Školská rada je orgán školy umožňující zákonným zástupcům nezletilých žáků, zletilým žákům a studentům, pedagogickým pracovníkům školy, zřizovateli a dalším osobám podílet se na správě školy.

(2) Školskou radu zřizuje zřizovatel, který zároveň stanoví počet jejích členů a vydá její volební řád.

Třetinu členů školské rady jmenuje zřizovatel, třetinu volí zákonní zástupci nezletilých žáků a zletilí žáci a studenti a třetinu volí pedagogičtí pracovníci dané školy. Členem školské rady nemůže být ředitel školy. Ve školách, které nejsou zřízeny státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí a nejsou zřízeny v právní formě školské právnické osoby, plní úkoly zřizovatele podle věty první a druhé ředitel školy.

(5) Nezvolí-li zákonní zástupci nezletilých žáků nebo zletilí žáci a studenti stanovený počet členů školské rady ani na základě opakované výzvy, jmenuje zbývající členy školské rady ředitel školy.

(6) Funkční období členů školské rady je tři roky.

(7) Školská rada zasedá nejméně dvakrát ročně; zasedání školské rady svolává její předseda, první zasedání školské rady svolává ředitel školy. Ředitel školy nebo jím pověřený zástupce je povinen zúčastnit se zasedání školské rady na vyzvání jejího předsedy. Školská rada na svém prvním zasedání stanoví svůj jednací řád a zvolí svého předsedu. K přijetí jednacího řádu se vyžaduje schválení nadpoloviční většinou všech členů školské rady.

2.3.2 Zákon 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

ČÁST PRVNÍ: PEDAGOGIČTÍ PRACOVNÍCI ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ

HLAVA I: OBECNÁ USTANOVENÍ

HLAVA II: PŘEDPOKLADY PRO VÝKON ČINNOSTI PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

HLAVA III: PRACOVNÍ DOBA, PŘÍMÁ PEDAGOGICKÁ ČINNOST A DOBA TRVÁNÍ PRACOVNÍHO POMĚRU NA DOBU URČITOU PEDAGOGICKÉHO PRACOVNÍKA

HLAVA IV: DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ A KARIÉRNÍ SYSTÉM PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ ŠKOL ZŘIZOVANÝCH MINISTERSTVEM, KRAJEM, OBCÍ A SVAZKEM OBCÍ A ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

HLAVA V: SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

ČÁST DRUHÁ: ZRUŠENO

ČÁST TŘETÍ: ZMĚNA ZÁKONA O VÝKONU ÚSTAVNÍ VÝCHOVY NEBO OCHRANNÉ VÝCHOVY VE ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍCH A O PREVENTIVNĚ VÝCHOVNÉ PÉČI VE ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍCH A O ZMĚNĚ DALŠÍCH ZÁKONŮ

ČÁST ČTVRTÁ: ZRUŠENO

ČÁST PÁTÁ: ÚČINNOST

ČÁST PRVNÍ

PEDAGOGIČTÍ PRACOVNÍCI ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ

HLAVA I

OBECNÁ USTANOVENÍ

§ 1 Předmět a rozsah úpravy

(1) Tento zákon upravuje

- a) odchylky při sjednávání doby trvání pracovního poměru na dobu určitou pedagogických pracovníků,
- b) předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků,
- c) pracovní dobu pedagogických pracovníků,
- d) další vzdělávání a kariérní systém pedagogických pracovníků.

§ 2 Pedagogický pracovník

(1) Pedagogickým pracovníkem je ten, kdo koná přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálně-pedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost přímým působením na vzdělávaného, kterým uskutečňuje výchovu a vzdělávání na základě zvláštního právního předpisu (dále jen „přímá pedagogická činnost“); je zaměstnancem právnické osoby, která vykonává činnost školy, nebo zaměstnancem státu, nebo ředitelem školy, není-li k právnické osobě vykonávající činnost školy v pracovněprávním vztahu nebo není-li zaměstnancem státu. Pedagogickým pracovníkem je též zaměstnanec, který vykonává přímou pedagogickou činnost v zařízeních sociálních služeb.

(2) Přímou pedagogickou činnost vykonává

- a) učitel,
- b) pedagog v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků,
- c) vychovatel,
- d) speciální pedagog,
- e) psycholog,

- f) pedagog volného času,
- g) asistent pedagoga,
- h) trenér,
- i) metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně,
- j) vedoucí pedagogický pracovník.

HLAVA II

PŘEDPOKLADY PRO VÝKON ČINNOSTI PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

Díl 1

Předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka a předpoklady pro výkon činnosti ředitele školy

§ 3 Předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka

- (1) Pedagogickým pracovníkem může být ten, kdo splňuje tyto předpoklady:
- a) je plně způsobilý k právním úkonům,**
 - b) má odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonává,**
 - c) je bezúhonný,**
 - d) je zdravotně způsobilý a**
 - e) prokázal znalost českého jazyka, není-li dále stanoveno jinak.**
- (2) Posuzování předpokladu podle odstavce 1 písm. d) se řídí zvláštním právním předpisem.
- (3) Uznávání odborné kvalifikace a splnění předpokladu bezúhonnosti a zdravotní způsobilosti u státních příslušníků členských států Evropské unie, případně jejich rodinných příslušníků, a státních příslušníků ostatních států, kteří jsou v členském nebo jiném státě oprávněni konat přímou pedagogickou činnost, se řídí zvláštními právními předpisy.

§ 4 Znalost českého jazyka

- (1) Fyzická osoba, která získala příslušnou odbornou kvalifikaci stanovenou tímto zákonem v jiném vyučovacím jazyce než českém, je povinna prokázat znalost českého jazyka zkouškou, pokud není dále stanoveno jinak.
- (2) Zkoušku z českého jazyka lze vykonat na vysoké škole v rámci programu celoživotního vzdělávání nebo v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků nebo v jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky.
- (3) Zkouška nenahrazuje odbornou kvalifikaci k výuce českého jazyka na základních, středních a vyšších odborných školách.
- (4) Prokázání znalosti českého jazyka se nevyžaduje u fyzické osoby,
- a) která bude působit ve škole s jiným vyučovacím jazykem než českým,
 - b) která úspěšně vykonala maturitní zkoušku z českého jazyka a literatury,
 - c) která vyučuje cizí jazyk nebo konverzaci v cizím jazyce.
- (5) Pedagogičtí pracovníci, kromě pedagogických pracovníků uvedených v § 6 a 7, mohou prokázat znalost českého jazyka předložením dokladu o složení jazykové zkoušky v zahraničí.

§ 5 Získávání odborné kvalifikace pedagogických pracovníků

§ 8 Učitel druhého stupně základní školy

(1) **Učitel druhého stupně** základní školy získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu

- a) v oblasti **pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů druhého stupně základní školy,**
- b) v oblasti **pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů druhého stupně základní školy a všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy,**
- c) v oblasti **pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy,**
- d) **studijního oboru,** který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu, a
 - 1. **vysokoškolským vzděláním** získaným studiem v akreditovaném **bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd** zaměřené na přípravu učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů druhého stupně základní školy nebo střední školy, nebo
 - 2. vzděláním v **programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou** a zaměřeném na přípravu učitelů druhého stupně základní školy nebo střední školy,
- e) v oblasti **pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku** pro učitele a vzděláním v programu celoživotního vzdělávání **uskutečňovaném vysokou školou** a zaměřeném na přípravu učitelů druhého stupně základní školy nebo střední školy,
- f) v oblasti **pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů prvního stupně základní školy** a
 - 1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů **všeobecně-vzdělávacích předmětů druhého stupně základní školy,**
 - 2. vzděláním v programu **celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů druhého stupně základní školy,** nebo
 - 3. **doplňujícím studiem k rozšíření odborné kvalifikace,**
- g) v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů základní umělecké školy studijního oboru, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu,
- h) zaměřeném na tělesnou výchovu a sport jen pro výuku tělesné výchovy, nebo
- i) podle § 12 jen pro výuku cizího jazyka.

(2) Učitel druhého stupně základní školy, který vzdělává ve třídě nebo škole zřízené pro žáky se **speciálními vzdělávacími potřebami,** získává odbornou kvalifikaci

- a) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku pro učitele,
- b) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku, studijního oboru speciální pedagogika, a
 - 1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů základní školy nebo střední školy, nebo

2. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů základní školy nebo střední školy,

c) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů prvního stupně základní školy a vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na speciální pedagogiku, nebo

d) vzděláním stanoveným pro učitele druhého stupně základní školy podle odstavce 1 a vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na speciální pedagogiku.

(3) **Učitel předmětů uměleckého zaměření** získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti umění studijního oboru umělecko-pedagogického zaměření.

(4) Zaměstnanec, který je **výkonným umělcem, výtvarným umělcem** nebo který má odbornou kvalifikaci podle § 10 odst. 1 nebo § 21, může ředitel školy písemně **uznat předpoklad odborné kvalifikace** učitele předmětu druhého stupně základní školy odpovídajícího uměleckému zaměření nebo odborné kvalifikaci zaměstnance za splněný, **pokud týdenní pracovní doba** tohoto zaměstnance u právnické osoby vykonávající činnost školy **nepřesahuje polovinu stanovené týdenní pracovní doby** a pokud tento zaměstnanec mimo pracovněprávní vztah k právnické osobě vykonávající činnost školy **provádí umělecké výkony, vytváří umělecká díla nebo vykonává činnost**, pro niž splňuje odbornou kvalifikaci podle § 10 odst. 1 nebo § 21. Uznání splnění předpokladu odborné kvalifikace platí pro účely tohoto zákona po dobu, po kterou zaměstnanec splňuje podmínky podle věty první.

§ 9 Učitel střední školy

(1) **Učitel všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy** získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném **magisterském studijním programu**

a) v oblasti **pedagogických věd** zaměřené na přípravu učitelů **všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy**,

b) v oblasti **pedagogických věd** zaměřené na přípravu učitelů **všeobecně-vzdělávacích předmětů druhého stupně základní školy a všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy**,

c) **ve studijním oboru**, který odpovídá charakteru vyučovaného všeobecně-vzdělávacího předmětu, a

1. **vysokoškolským vzděláním** získaným studiem v akreditovaném **bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd** zaměřené na **přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy**, nebo

2. **vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou** a zaměřeném na **přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy**,

d) v oblasti **pedagogických věd** zaměřené na přípravu učitelů **všeobecně-vzdělávacích předmětů druhého stupně základní školy** a

1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy,

2. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů střední školy, nebo

3. doplňujícím studiem k rozšíření odborné kvalifikace,

e) podle § 8 odst. 1 písm. a) jen pro výuku na nižším stupni víceletého gymnázia,

f) zaměřeném na tělesnou výchovu a sport jen pro výuku tělesné výchovy, nebo

g) podle § 12 jen pro výuku cizího jazyka.

(2) Učitel odborných předmětů střední školy získává odbornou kvalifikaci **vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu**

a) v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů odborných předmětů střední školy,

b) v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů druhého stupně základní školy a všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy studijního oboru, který odpovídá charakteru vyučovaného odborného předmětu,

c) v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy studijního oboru, který odpovídá charakteru vyučovaného odborného předmětu, nebo

d) studijního oboru, který odpovídá charakteru vyučovaného odborného předmětu, a

1. vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy,

2. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy, nebo

3. studiem pedagogiky podle § 22 (dále jen „studium pedagogiky“).

(3) Učitel praktického vyučování získává odbornou kvalifikaci

a) **vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu studijního oboru**, který odpovídá charakteru praktického vyučování, a

1. **vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd** zaměřené na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy,

2. vzděláním v programu **celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů střední školy** nebo druhého stupně základní školy, nebo

3. studiem pedagogiky,

b) **vyšším odborným vzděláním** získaným ukončením akreditovaného vzdělávacího programu vyšší odborné školy v oboru vzdělání, který odpovídá charakteru praktického vyučování, a

1. **vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd** zaměřené na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy,

2. **vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy,** nebo

3. **studiem pedagogiky,** nebo

c) **středním vzděláním s maturitní zkouškou** získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu, a

1. **vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd** zaměřené na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy,

2. **vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů střední školy** nebo druhého stupně základní školy, nebo

3. **studiem pedagogiky.**

(4) Učitel praktického vyučování zdravotnických oborů vzdělání musí mít také způsobilost k výkonu zdravotnického povolání podle zvláštního právního předpisu v oboru, který vyučuje.

(5) **Učitel odborného výcviku** získává odbornou kvalifikaci

a) podle odstavce 3, nebo

b) **středním vzděláním s výučním listem** získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu, a

1. **vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd** zaměřené na přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy,

2. **vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů střední školy** nebo druhého stupně základní školy, nebo

3. **studiem pedagogiky.**

(6) Učitel odborného výcviku zdravotnických oborů vzdělání získává odbornou kvalifikaci vzděláním podle odstavců 3 a 4.

(9) Zaměstnanci, který je výkonným umělcem, výtvarným umělcem, uznávaným odborníkem v oboru nebo který má odbornou kvalifikaci podle § 21, může ředitel školy písemně uznat předpoklad odborné kvalifikace učitele předmětu střední školy odpovídajícího uměleckému nebo odbornému zaměření nebo odborné kvalifikaci zaměstnance za splněný, pokud týdenní pracovní doba tohoto zaměstnance u právnické osoby vykonávající činnost **školy nepřesahuje polovinu stanovené týdenní pracovní doby** a pokud tento zaměstnanec mimo pracovněprávní vztah k právnické osobě vykonávající činnost školy provádí umělecké výkony, vytváří umělecká díla, vykonává činnost v oboru, v němž je uznávaným odborníkem.

§ 22 Společná ustanovení k odborné kvalifikaci

(1) Studium pedagogiky se rozumí vzdělání získané studiem ve vzdělávacím programu akreditovaném pro **další vzdělávání pedagogických pracovníků** a uskutečňovaném vysokou školou nebo **zařízením pro další vzdělávání pedagogických pracovníků**

a) pro učitele odborných předmětů střední školy, pro učitele praktického vyučování střední školy, pro učitele odborného výcviku střední školy, pro učitele uměleckých odborných předmětů v základní umělecké škole, střední škole a konzervatoři a pro učitele jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky s obsahovým zaměřením na pedagogiku, psychologii a didaktiku,

b) pro vychovatele, pedagoga volného času a asistenta pedagoga s obsahovým zaměřením na pedagogiku a psychologii.

(7) **Právníká osoba vykonávající činnost školy nebo školského zařízení může zajišťovat výchovu a vzdělávání po nezbytnou dobu a v nezbytném rozsahu pedagogickým pracovníkem, který nesplňuje předpoklad odborné kvalifikace, pokud prokazatelně nemůže tyto činnosti zajistit pedagogickým pracovníkem s odbornou kvalifikací. Tím není dotčena odpovědnost ředitele školy nebo školského zařízení za odbornou a pedagogickou úroveň vzdělávání a školských služeb podle zvláštního právního předpisu.**

HLAVA III

PRACOVNÍ DOBA, PŘÍMÁ PEDAGOGICKÁ ČINNOST A DOBA TRVÁNÍ PRACOVNÍHO POMĚRU NA DOBU URČITOU PEDAGOGICKÉHO PRACOVNÍKA

§ 22a Pracovní doba pedagogických pracovníků

(1) Pedagogičtí pracovníci vykonávají v pracovní době

a) přímou pedagogickou činnost,

b) práce související s přímou pedagogickou činností.

(2) **Pedagogický pracovník je povinen být na pracovišti zaměstnavatele v době stanovené rozvrhem jeho přímé pedagogické činnosti, v době stanovené rozvrhem jeho dohledu nad dětmi a žáky, v době zastupování jiného pedagogického pracovníka a v případech, které stanoví v souladu se zákoníkem práce zaměstnavatel.**

(3) Jde-li o výkon jiné práce než podle odstavce 2, vykonává pedagogický pracovník sjednanou práci v pracovní době, kterou si sám rozvrhuje, a na místě, které si sám určí. Náklady, které pedagogickému pracovníkovi vzniknou výlučně v souvislosti s výkonem práce na jiném místě než na pracovišti zaměstnavatele podle věty první, se nepovažují za náklady vzniklé v souvislosti s výkonem závislé práce, a není-li dohodnuto jinak, hradí je pedagogický pracovník.

§ 23 Rozsah přímé pedagogické činnosti

(1) Týdenní rozsah hodin přímé pedagogické činnosti stanoví ředitel školy pedagogickému pracovníkovi na období školního vyučování nebo na pololetí školního vyučování. Ředitel školy s celoročním provozem a ředitel zařízení sociálních služeb stanoví rozsah hodin přímé pedagogické činnosti na období kalendářního roku.

(2) Ředitel školy zřizované ministerstvem, krajem, obcí a svazkem obcí stanoví týdenní rozsah hodin přímé pedagogické činnosti podle prováděcího právního předpisu. Při sjednání kratší, než stanovené týdenní pracovní doby se úměrně tomu sníží rozsah přímé pedagogické činnosti.

(3) Ředitel školy nebo ředitel zařízení sociálních služeb může **nařídít** pedagogickému pracovníkovi konání **přímé pedagogické činnosti nad jemu stanovený rozsah nejvýše v rozsahu 4 hodin týdně, další hodiny s ním může dohodnout.**

(4) Za přímou pedagogickou činnost nad rozsah hodin stanovený ředitelem školy nebo zařízením sociálních služeb se považuje vykonaná přímá pedagogická činnost podle odstavce 3 i v případě, že pedagogický pracovník nesplnil ředitelem stanovený týdenní rozsah hodin přímé pedagogické činnosti vyplývající z týdenního rozvrhu přímé pedagogické činnosti, protože v době, která se posuzuje jako výkon práce, přímou pedagogickou činnost nevykonával. U pedagogických pracovníků s kratší pracovní dobou je přímou pedagogickou činností nad stanovený rozsah přímá pedagogická činnost přesahující týdenní rozsah hodin přímé pedagogické činnosti odpovídající stanovené týdenní pracovní době; těmto pedagogickým pracovníkům není možné konání přímé pedagogické činnosti nad stanovený rozsah nařídít.

(5) **Vláda stanoví nařízením rozsah přímé pedagogické činnosti pedagogických pracovníků škol zřizovaných ministerstvem, krajem, obcí a svazkem obcí.**

Jedná se o nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů.

4. Střední škola, konzervatoř a vyšší odborná škola		
4.1. učitel všeobecně vzdělávacích a odborných předmětů		21
4.2. ředitel	do 8 9 až 16 17 a více	6 4 2
4.3. učitel praktického vyučování		21 až 25
4.4. učitel předmětu řízení motorových vozidel v praktickém vyučování		30 až 35
4.5. vedoucí učitel odborného výcviku nebo zástupce ředitele školy pro odborný výcvik		nejvýše v průměru 7 hodin týdně za období školního vyučování
4.6. učitel odborného výcviku		25 až 35
4.7. učitel odborného výcviku výhradně ve třídě nebo škole zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona		21 až 33
4.8. trenér sportovní přípravy		21 až 26

§ 23a Pracovní poměr na dobu určitou pedagogického pracovníka

(1) Na pracovní poměr na dobu určitou pedagogického pracovníka se vztahuje zákoník práce, nestanoví-li tento zákon jinak.

(2) Doba trvání pracovního poměru na dobu určitou pedagogického pracovníka mezi týmiž smluvními stranami činí nejméně 12 měsíců a může být ode dne vzniku prvního pracovního poměru opakována nejvýše dvakrát.

(3) Celková doba trvání pracovního poměru na dobu určitou pedagogického pracovníka mezi týmiž smluvními stranami nesmí přesáhnout ode dne vzniku prvního pracovního poměru 3 roky.

(4) Ustanovení odstavce 2 se nevztahuje na případy, kdy byla doba trvání pracovního poměru na dobu určitou sjednána s pedagogickým pracovníkem

a) jako náhrada za dočasně nepřítomného pedagogického pracovníka na dobu překážek v práci na straně tohoto pracovníka nebo

b) který nesplňuje předpoklad odborné kvalifikace podle § 22 odst. 7.

(5) Sjedná-li zaměstnavatel s pedagogickým pracovníkem dobu trvání pracovního poměru na dobu určitou v rozporu s odstavci 2 až 4, a oznámil-li pedagogický pracovník před uplynutím sjednané

doby písemně zaměstnavateli, že trvá na tom, aby ho dále zaměstnával, platí, že se jedná o pracovní poměr na dobu neurčitou. Návrh na určení, zda byly splněny podmínky uvedené v odstavcích 2 až 4, mohou zaměstnavatel i pedagogický pracovník uplatnit u soudu nejpozději do 2 měsíců ode dne, kdy měl pracovní poměr skončit uplynutím sjednané doby.

HLAVA IV

DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ A KARIÉRNÍ SYSTÉM PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ ŠKOL ZŘIZOVANÝCH MINISTERSTVEM, KRAJEM, OBCÍ A SVAZKEM OBCÍ A ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

§ 24 Další vzdělávání pedagogických pracovníků

- (1) Pedagogičtí pracovníci mají po dobu výkonu své pedagogické činnosti povinnost dalšího vzdělávání, kterým si obnovují, udržují a doplňují kvalifikaci.
- (2) Pedagogičtí pracovníci se mohou účastnit dalšího vzdělávání, kterým si zvyšují kvalifikaci. Zvýšením kvalifikace se podle zvláštního právního předpisu, rozumí též její získání nebo rozšíření.
- (3) Ředitel školy organizuje další vzdělávání pedagogických pracovníků podle plánu dalšího vzdělávání, který stanoví po předchozím projednání s příslušným odborovým orgánem. Při stanovení plánu dalšího vzdělávání je nutno přihlížet ke studijním zájmům pedagogického pracovníka, potřebám a rozpočtu školy.
- (4) Další vzdělávání pedagogických pracovníků se uskutečňuje
 - a) na vysokých školách, v zařízeních pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a v jiných zařízeních (dále jen "vzdělávací instituce") na základě akreditace udělené ministerstvem,
 - b) samostudiem,
 - c) dalším vzděláváním zdravotnických pracovníků podle zvláštního právního předpisu v případě učitelů zdravotnických studijních oborů.
- (5) Dokladem o absolvování dalšího vzdělávání podle odstavce 4 písm. a) je osvědčení vydané vzdělávací institucí, která další vzdělávání uskutečňovala.
- (6) Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem druhy a podmínky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a způsob jeho ukončení. Ministerstvo vnitra nebo Ministerstvo obrany stanoví prováděcím právním předpisem druhy a podmínky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a způsob jeho ukončení pro pedagogické pracovníky škol, které zřizuje.
- (7) **K dalšímu vzdělávání uvedenému v odstavci 4 písm. b) pedagogickým pracovníkům přísluší volno v rozsahu 12 pracovních dnů ve školním roce, nebrání-li tomu vážné provozní důvody nebo účast pedagogického pracovníka na dalším vzdělávání podle odstavce 1 nebo 2; dobu čerpání volna určuje ředitel školy.** Za dobu čerpání tohoto volna přísluší náhrada platu, která se rovná výši ušlého platu. Trvá-li pracovní poměr jen část školního roku, přísluší za každý měsíc trvání pracovního poměru jedna dvanáctina volna podle věty první. Při sjednání kratší, než stanovené týdenní pracovní doby se úměrně tomu sníží rozsah volna podle věty první. Nevýčerpané volno či jeho poměrná část bez dalších nároků zaniká. Volno podle věty první se pro pracovněprávní účely považuje za překážku v práci na straně zaměstnance.

HLAVA V

SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 32

- (1) Fyzická osoba, která nesplňuje předpoklad podle § 3 odst. 1 písm. b), může vykonávat přímou pedagogickou činnost po dni nabytí účinnosti tohoto zákona

- a) pokud ke dni účinnosti tohoto zákona dosáhla **50 let věku a dlouhodobým výkonem přímé pedagogické činnosti na příslušném druhu nebo typu školy nejméně po dobu 15 let** prokázala schopnost výkonu požadované činnosti,
- b) nejdéle po dobu deseti let, pokud v této době ne zahájí studium, kterým potřebný předpoklad získá, a toto studium úspěšně ukončí,
- c) jestliže v době vzniku základního pracovněprávního vztahu neuskutečňovaly vysoké školy pro výuku odborných předmětů ve střední a vyšší odborné škole akreditovaný magisterský studijní program příslušného studijního oboru; v tomto případě se získáním nejvyššího dosažitelného vzdělání v příslušném oboru považuje předpoklad odborné kvalifikace pro pracovněprávní účely za splněný, nebo
- d) pokud ke **dni 1. ledna 2015 dosáhla alespoň 55 let věku a pokud vykonávala přímou pedagogickou činnost na příslušném druhu školy nejméně po dobu 20 let.**

POUŽITÉ ZDROJE

EUROSTAT. (2023). *Education and training in the EU – facts and figures*. [online]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title>

EURYDICE. (2023) *Eurydice – The Information Network on Education in Europe* [online]. Dostupné z: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu>

INFOABSOLVENT. (2023). *Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce*. [online]. Dostupné z: <https://www.infoabsolvent.cz/>

MMR. (2023). *Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+*. [online]. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/strategie-regionalniho-rozvoje-cr-2021>

MŠMT. (2023). *Dlouhodobé záměry vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky* [online]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodobé-zamery-cr>

MŠMT. (2023). *Evropská spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (Education and Training 2020)*. [online]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/evropska-spoluprace-ve-vzdelavani-a-odborne-priprave>

MŠMT. (2023). *Strategie celoživotního učení*. [online]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>

MŠMT. (2023). *Strategie vzdělávací politiky do roku 2030+*. [online]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030>

MŠMT. (2023). Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky, 2004, částka 190, s. 10262-10324*. [online]. Dostupné z: <https://aplikace.msmt.cz/Predpisy1/sb190-04.pdf>

MŠMT. (2023) *Zákon o pedagogických pracovnících*. [online]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/zakon-o-pedagogickych-pracovnicich>.

MŠMT (2023). *Vzdělávání. Školství v ČR*. [online]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr>

OECD. (2022). *Education at a Glance 2022: OECD Indicators*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/3197152b-en>. 462 s. ISBN 978-92-64-34164-7 .